SVOBODA
Founded in 1893
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 117, ЧИСЛО 15, П'ЯТНИЦЯ, 9 КВІТНЯ 2010 РОКУ | 1893 | Vol. 117, No. 15, FRIDAY, APRIL 9, 2010 | $1.00

В Україні продовжується опір антиукраїнським діям влади

Влада втручається у вивчення історії

КИЇВ. – Центр досліджень визвольного руху 6 квітня поширив заяву, у якій висловлено занепокоєння намірами української влади втручатись у процес вивчення української історії залежно від політичних переконань, особистих поглядів окремих представників влади.

У заяві зазначено: „Вважаємо за потрібне висловити свою позицію у справі, що загрожує існуванню Українського інституту національної пам'яті. Прем'єр-міністер України доручив віце-прем'єрові Володимирові Семиноженкові вивчити питання подальшого функціонування інституту національної пам'яті на чолі з Ігорем Юхновським. Причиною такого рішення став лист депутата Партії Реґіонів Вадима Колісниченка до Прем'єра Миколи Азарова, в якому він стверджує, що „керівництво інституту запровадило специфічні пріоритети роботи – ревізію спільної історії України та Росії, перегляд підсумків Великої Вітчизняної війни, героїзацію воїнів ОУН-УПА".

У заяві зазначено: „Такі спроби втручання в історичні дослідження є ознакою антидемократичности влади, прикладом якої можуть бути тоталітарні нацистський та радянський режими. Влада повинна сприяти консолідації суспільства, позбавляючи його баґажу тоталітарного минулого, а не зорієнтовувати на ті цінності, які в европейських державах визнані антигуманними і злочинними". *(ЗіК)*

Жертвують національними інтересами

КИЇВ. – „Нова влада приймає антиукраїнські рішення на догоду Кремлеві, віддаляючи Україну від Европи, але й не стаючи повноправним партнером Росії", – говориться у заяві речника Віктора Ющенка Ірини Ванникової, яку 6 квітня поширила прес-служба партії „Наша Україна".

За місяць праці нова влада спромоглася на ряд антиукраїнських рішень: міністер освіти та науки Дмитро Табачник видав наказ, яким скасував державний екзамен з української мови для бакалаврів у вищих навчальних закладах, а нове керівництво Першого національного телеканалу ухвалило рішення щодо початку русифікації телебачення. Прем'єр Микола Азаров у Москві не лише не домовився щодо газу, а й почув про те, що російську сторону цікавить власність на газопровід, і взагалі, – варто подумати про приєднання до Митного союзу чи вступ до Союзної держави". *(„Українська правда")*

ЗАПОРІЖЖЯ. – 31 березня в Запоріжжі відбулося пікетування біля будівлі обласної державної адміністрації з вимогою відставки міністра освіти і науки України Дмитра Табачника. На фото: учасники пікетування в Запоріжжі. *Фото: УНІАН*

Українська демократія під загрозою

Хибна стратегія управління Українською державою Президента Віктора Януковича може призвести до другої Помаранчевої революції, – вважає відомий американський політолог, професор Ратґерського університету (Нюарк, Ню-Джерзі) Олександер Мотиль. Нижче передруковуємо, в перекладі на українську мову, його статтю з газети „The Wall Street Journal".

Поки новообраний Президент України Віктор Янукович готується до вашінґтонської візити, яка має відбутись у квітні, він намагатиметься створити видимість стабільности, впевнености та контролі. Насправді ж В. Янукович зробив низку помилок, які можуть поставити хрест на його президентстві, відлякати інвесторів та перешкодити модернізації країни.

Першою його помилкою стало порушення Конституції шляхом внесення змін до реґляменту щодо правил формування парляментської коаліції, що дало можливість його партії очолити союз з декількома іншими партіями, включаючи комуністів. Цей крок одразу пожвавив деморалізовану опозицію, яка об'єдналась навколо його основної суперниці під час президентських виборів, колишнього Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко.

Другою помилкою В. Януковича стало призначення на посаду прем'єра свого близького соратника Миколи Азарова, до самих кісток бюрократа, чиє ім'я стало синонімом корупції, руйнівних податків та ворожого ставлення до малого підприємництва. Це призначення розвіяло будь-які надії українців на те, що В. Янукович пропонуватиме серйозні економічні реформи.

Третя помилка – погодитись на уряд у складі 29 міністрів замість 25, як раніше. Ця кількість є завеликою і лише поглибить неспроможність приймати серйозні рішення. Щодо того, що в уряді немає жодної жінки, то М. Азаров заявив, що реформи – це не жіноча справа, і ця заява дозволила розглядати склад уряду як дисфункціональний чоловічий клюб.

Четверта помилка Президента – міністерські призначення. Колишній керівник колгоспу та випускник економічного факультету радянського сільськогосподарського інституту Василь Цушко очолив міністерство економіки та фінансів. Він негайно створив Комітет економічних реформ, що складається з 24 членів, який має на меті розробити стратегію економічних змін. Розмір комітету ґарантує, що балачок буде багато, а

(Закінчення на стор. 3)

КИЇВ. – Учасники пікетування Верховної Ради України, організованого 1 квітня Київською міською організацією Конґресу Українських Націоналістів, тримають плякати під час акції протесту з вимогою звільнення Дмитра Табачника з посади міністра освіти і науки. *Фото: УНІАН*

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Президент України знову відвідав Москву

МОСКВА. – Президент Віктор Янукович 5 квітня здійснив короткочасну візиту до Москви і зустрівся з Президентом Росії Дмитром Медведєвим та Патріярхом Російської Православної Церкви Кирилом. Президент відвідав могилу льотчика-космонавта та свого названого батька Тимофія Берегового, а також взяв участь у хрещенні онука свого шкільного товариша. Зустріч з Д. Медведєвим відбулася у заміській резиденції „Горки", де обидва президенти відвідали каплицю, їздили на авті „Побєда" 1948 року випуску, що належить Д. Медведєву, а потім за неформальним обідом обговорили окремі питання російсько-українського співробітництва. *(Бі-Бі-Сі)*

Ліквідовано доробок Віктора Ющенка

КИЇВ. – Напередодні візити до Москви, яка відбулася 5 квітня, Президент України Віктор Янукович своїми указами від 2 квітня ліквідував низку комісій та дорадчих органів, які працювали при Секретаріяті його попередника Віктора Ющенка. Зокрема ліквідовано Міжвідомчу комісію з питань підготування України до вступу в НАТО, а також Національний центр з питань евроатлантичної інтеґрації. Деякі оглядачі в Україні вбачають у цьому свідчення згортання евро-атлантичного курсу Києва, інші – звертають увагу на низку інших указів президента, які можуть свідчити про його бажання позбутися проєктів, започаткованих попередньою адміністрацією. Зокрема в указі про оптимізацію діяльности з розроблення наукових засад національної безпеки йдеться про ліквідацію Інституту проблем національної безпеки та Національного інституту проблем міжнародної безпеки, функції яких покладено на Національний інститут стратегічних досліджень. В. Янукович також ліквідував Національну конституційну раду, Раду з питань етнонаціональної політики, Національну раду з питань культури та духовности, Національну комісію зі зміцнення демократії та верховенства права, Консультативну раду з питань розвитку сільського господарства, а також Національну раду з питань благодійництва „Зігрій любов'ю дитину", яку очолювала донька В. Ющенка Віталіна. Ліквідовано також Раду з питань створення комплексу „Мистецький арсенал", діяльність якого започаткував В. Ющенко. Одночасно В. Янукович утворив низку власних структур, серед яких – Комітет з підготування та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Европи 2012 року з футболу, який сам і очолив, а також Громадська гуманітарна рада, яку очолила заступниця голови президентської адміністрації Ганна Герман. *(Бі-Бі-Сі)*

Юлія Тимошенко оголосила „велику чистку"

КИЇВ. – Юлія Тимошенко заявила 6 квітня про початок „великої чистки" в лавах її політичної сили. Однопартійці не уточнюють, які конкретні кроки має на увазі провідниця опозиції, але переконані, що з реформами закінчать до травневого партійного з'їзду. „Ми приберемо весь баласт, все болото, позбавимося всього того непотребу, що випадково та меркантильно прибився до команди," – сказала Ю. Тимошенко. Заяви про чистку Ю. Тимошенко робить на тлі зменшення депутатів у лавах її партії, які поступово поповнюють урядову коаліцію.Член фракції Партії Реґіонів Михайло Чечетов зауважив: „Перші ластівки вже полетіли, скоро зграї полетять з рядів Бльоку Юлії Тимошенко та „Нашої України", і вони прилетять у велику шпаківню під назвою коаліція". 2 квітня БЮТ втратив одного зі своїх чільних представників – Андрія Портнова, якого призначили на посаду заступника голови Адміністрації Президента Віктора Януковича. Він очолював юридичне крило БЮТ і був там куратором усіх юридичних та судових питань. *(Бі-Бі-Сі)*

Російське військо маршуватиме у Києві

КИЇВ. – За повідомленням Міністерства оборони Росії, російські підрозділи візьмуть участь у параді Перемоги у Києві 9 травня, зокрема пройдуть Хрещатиком. У цей же час у Севастополі має відбудетися спільна військова українсько-російська парада. Президент Віктор Янукович доручив Міністерству закордонних справ (МЗС) запросити в Україну для участи в урочистостях чужоземні делеґації ветеранів війни, які брали участь у визволенні України. Про військових діючої армії покищо не йшлося. Російський політолог Олександер Ґольц сказав: „Було б добре, аби й українські вояки були на параді у Москві, аби й учасники антигітлерівської коаліції взяли участь у цьому торжестві на Красній площі". Експерт Інституту зовнішньої політики при МЗС України Олександер Палій застеріг, що такі спільні дії можуть перетворитися на посилення присутности російських військ в Україні. „Коли російський президент вказує у своєму указі провести парад в Україні, то це не дуже етично. І коли російське Міністерство оборони повідомляє про такі речі раніше за українське, це теж не зовсім правильно", – сказав він. *(Бі-Бі-Сі)*

Звинувачення в церковній нетолерантности

КИЇВ. – Партія „За Україну!" 6 квітня оприлюднила заяву, у якій висловлено стурбованість тим, що Президент Віктор Янукович демонструє підтримку лише Українській Православній Церкві Московського патріярхату. На думку партії, такі дії „не сприяють єднанню й порозумінню українських Церков та християн, що належать до різних конфесій". У заяві говориться: „Великодні свята засвідчили, що Президент і надалі продовжує плутати свою приналежність до церкви Московського патріярхату, на яку він має право як громадянин, зі своєю роллю і статусом глави незалежної Української держави. На Великдень В. Янукович разом з численним оточенням відвідав Богослуження в церквах Московського патріярхату і проігнорував Службу Божу в Українській Православній Церкві Київського патріярхату, Українській Автокефальній Православній Церкві та Український Греко-Католицькій Церкві, чим не сприяв зміцненню поваги до всіх українських Церков та порозумінню християн різних конфесій". Партія „За Україну!" розцінює такі дії Президента В. Януковича як „прагнення зупинити діялог щодо об'єднання різних гілок українського православ'я в єдину Помісну Православну Церкву, що розпочався останнім часом". *(„Українська правда")*

Телебачення вже не дублює російські новини

КИЇВ. – Перший національний телеканал 5 квітня припинив переклад російськомовних синхронів українською мовою у новинах. Раніше заступник генерального директора з інформаційного та суспільно-політичного мовлення Першого національного телеканалу Олександер Пантелеймонов підтвердив, що керівництво каналу прийняло рішення не перекладати російськомовні репліки. Перший заступник президента Національної телекомпанії України Валід Арфуш заявив: „Мені дивно чути, як людина дає інтерв`ю російською мовою, а її дублюють українською". *(„Українська правда")*

Д. Табачник хоче скасувати дублювання фільмів українською мовою

КИЇВ. – Міністер освіти і науки України Дмитро Табачник виступив за скасування обов'язкового дублювання чужоземних фільмів українською мовою та обмеження мовлення російських каналів російською мовою на територію України. Про це він сказав в інтерв'ю радіостанції „Ехо Москви". „Я буду прихильником скасування обмеження і щодо фільмів, і щодо телеканалів. Я вважаю, що не повинна держава керуватися заборонною позицією", – наголосив Д. Табачник. Він запевнив, що за часів його праці в урядах Віктора Януковича були найвищі показники за всю історію України підтримання програми видань, що мають соціяльне значення, та української книги українською мовою. За його словами, це були енциклопедії, словники, дитяча література і клясика. *(„Кореспондент")*

Чи далі буде С. Бандера Героєм України?

ДОНЕЦЬК. – 5 квітня Віктора Ющенко заявив, що оскаржить рішення Донецького адміністративного окружного суду під головуванням Каріне Абдукадирової від 2 квітня про визнання протиправним указу про присвоєння Степанові Бандері звання Героя України. Речниця В. Ющенка Ірина Ванникова заявила: „Донецький суд ухвалив політичне рішення, яке має мало спільного з правом". Вона сказала, що рішення Президента В. Ющенка про присвоєння С. Бандері звання Героя України ухвалювалося після ґрунтовних консультацій з фахівцями-істориками, а також з провідними юристами. Голова опозиційного Кабінету міністрів України, народний депутат від фракції Бльоку Юлії Тимошенко Сергій Соболев заявив 3 квітня, що вважає помилковим рішення суду. Донецький окружний суд ухвалив рішення про незаконність президентського указу про присвоєння звання Героя України С. Бандері на підставі того, що це звання можуть отримати лише громадяни України. Тим часом у Москві вважають, що рішення суду є недостатнім і що саме Президент Віктор Янукович має відповідним указом скасувати рішення свого попередника на цій посаді. Про це заявив депутат Державної Думи Росії Костянтин Затулін. В. Ющенко впевнений, що жодна юридична казуїстика не може ввести в оману суспільство і не зніме з нинішньої влади відповідальности за вчинення такого кроку. „Це рішення було заздалегідь запрограмоване зобов'язаннями, взятими у Москві її керівниками", – сказав В. Ющенко. *(Бі-Бі-Сі, УНІАН)*

Набув чинности новий Візовий кодекс ЕС

КИЇВ. – 5 квітня набув чинности новий „Візовий кодекс Европейського союзу" (ЕС), який Рада міністрів ЕС схвалила 25 червня 2009 року. Посол з особливих доручень Міністерства закордонних справ України Сергій Альошин сказав, що „Візовий кодекс ЕС" містить ряд важливих положень, які стосуються громадян України, зокрема можливість безпосередньо звертатися до консульських установ, чітку процедуру оскарження рішення консульського працівника, можливість апеляційного оскарження. Дуже важливим, за словами С. Альошина, є положення кодексу про необхідність гідного ставлення до заявника з боку персоналу консульства. С. Альошин зазначив, що міґраційно-візові стосунки між Україною і ЕС реґулюються угодою про спрощення оформлення віз, а новий „Візовий кодекс ЕС" застосовуватиметься у випадках, які напряму цією угодою не реґулюються. „Таким чином, якщо будуть спроби застосувати до громадян України норми саме Візового кодексу, є підстави такі підходи оскаржити", – сказав він. *(„Кореспондент")*

Святині з Вифлеєму прибули в Україну

КИЇВ. – 3 квітня, напередодні Великодня, офіційна делеґація Української Православної Церкви Московського патріярхату, що перебувала в Єрусалимі з метою доставлення в Україну Благодатного вогню та Вифлеємської ікони Божої Матері, урочисто внесла у Центральні ворота Києво-Печерської Лаври велику християнську святиню. Предстоятель Української Православної Церкви Митрополит Володимир (Сабодан) відслужив перед образом Богородиці Молебень, після якого благословив присутніх свічками, запаленими від Благодатного вогню. Вифлеємська ікона Божої Матері є єдиною з прославлених ікон Богородиці, на якій Пресвята Діва посміхається. Вифлеємська ікона прославилася багатьма чудесами. Її шанують не тільки християни, але й мусульмани. *(УНІАН)*

Українська...

(Закінчення зі стор. 1)

некомпетентність міністра передбачає, що будь-які позитивні ідеї, вироблені цим комітетом, залишатимуться на папері.

Такою ж грубою помилкою стало призначення Дмитра Табачника на посаду міністра освіти. Він відомий своїми шовіністськими поглядами, які продемократичні українці вважають глибокою образою своєї національної гідности. Як приклад можна згадати його фразу, що західні українці не є справжніми українцями, що підтверджує цензуровані погляди радянських істориків, які розповсюджуються Кремлем. Або заяви про те, що українська мова та культура процвітали в радянські часи. Тому зовсім не дивно, що багато українців відреаґували на це так само, як афроамериканці відреаґували б на призначення голови Ку-клакс-клану Дейвіда Дюка міністром виховання – тобто всеукраїнськими студентськими страйками, петиціями та демонстраціями проти В. Януковича та Д. Табачника.

Ці п'ять помилок протягом лише кількох тижнів після інавґурації завдали руйнівного удару по леґітимності В. Януковича. 45,5 відс. виборців, які проголосували проти нього, тепер усвідомлюють, що мали рацію; 10-20 відс., які проголосували за нього як за менше з двох зол, тепер підозрюють, що їхні страхи щодо авторитарних нахилів Ю. Тимошенко були дуже перебільшеними. І всіх турбує той факт, що В. Янукович та його банда донецьких „баронів" вдаються до тих самих антидемократичних дій, які розпалили Помаранчеву революцію.

Декілька інших звільнень та призначень лише зміцнили цю думку. Директора архівів Служби безпеки, добросовісного вченого, який відкрив доступ громадськости до документів, що викривають злочини радянських часів, було звільнено.

Національну телерадіокомпанію України віддали в руки несерйозного продюсера розважального каналу, від якого очікується повна покора. Найбільше занепокоєння, мабуть, викликають декілька антидемократичних партійних соратників В. Януковича, яких поставили на чолі обласних управлінь внутрішніх справ – посади, які дають їм широкі можливості утискати свободи звичайних громадян.

Продемократичні українці все більше переконуються, що В. Янукович хоче стати українською версією білоруського диктатора Олександра Лукашенка. Однак, бачення В. Януковича щодо сильного правління базується на стратегічному та, можливо, фатальному нерозумінні України.

По-перше, Помаранчева революція та п'ять років президентства Віктора Ющенка зробили українське населення сильнішим, наділивши його впевненістю у собі, якої йому не вистачало до 2004 року, та консолідувавши енерґійне громадянське суспільство, що складається з професіоналів, інтелектуалів, студентів та підприємців, які не бояться влади. Намагання В. Януковича створити сильне правління вже натрапляє на опір населення.

По-друге, хаотичний керівний апарат України не здатний стати основою для ефективного авторитарного правління. Сама по собі жорстка розмова не зможе привести до ладу роздуту бюрократію. Гірше того, Служба безпеки та Збройні сили України та Білорусі – це різні речі. В. Янукович може спробувати перевершити О. Лукашенка, однак, без сильної бюрократії та примусового апарату йому це не вдасться.

По-третє, за умови неефективного уряду весь процес прийняття рішень концентруватиметься в руках В. Януковича. Навіть якщо забути про його недосконалу освіту та погане володіння інформацією, призначення В. Януковичем Д. Табачника демонструє, що Президент України або повністю відірваний від своєї країни, або зухвало нехтує думкою громадськости.

По-четверте, Україна все ще переживає глибоку економічну кризу. Якщо В. Янукович не зробить нічого, щоб налагодити економіку, Україні невдовзі загрожуватиме дефолт, тому дуже ймовірним є значне незадоволення його виборців на Сході та Півдні, які в основному походять з робітництва. Якщо В. Янукович таки проведе серйозні реформи, постраждають ті ж самі виборці, і тут вже абсолютно безсумнівними є страйки.

Отже, подолання кризи вимагатиме народної підтримки, яку В. Янукович швидко руйнує; сильного уряду, якого просто не існує; та якнайбільшої розсудливости, якої також немає.

Якщо В. Янукович продовжуватиме робити антидемократичні помилки, він може спровокувати другу Помаранчеву революцію. Однак, цього разу демонстрантами будуть демократи, студенти та робітники. Перспектива зростання нестабільности навряд чи привабить закордонних інвесторів, а подальше руйнування леґітимности, некомпетентність та безрезультатні балачки не зможуть модернізувати українську промисловість, сільське господарство та освіту. В. Янукович, зрештою, може виявитись ще більшим невдахою, ніж В.Ющенко.

Хоча ця перспектива і виглядає похмуро, вона все ще не безнадійна для В. Януковича. Він все ще може вирвати скромну перемогу з лап принизливої поразки, управляючи країною не як президент Донецька, а як Президент всієї України. Все, що йому потрібно зробити, – це стримати свою жагу до влади та навчитись правити з опозицією та з народом. Це не так складно, адже це – демократія.

Переклад: **Оксана Винничук**

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Патріоти не паплюжать Україну

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН – Не кажіть мені, що захід України населений патріотами, а всі східняки – русофіли. Не вірю. В цьому ще і ще раз переконуюсь, читаючи міжнародний журнал-тижневик „Economist".

У випуску журналу від 21 січня була докладна стаття про президентські вибори в Україні, з цікавим заголовком: „Київ і Коломия". Автор репортажу, писаного між першою й другою турою президентських виборів, аналізує зміни в Україні від Помаранчевої революції донині, а також коротко розповідає про сучасну історію України, з наголосом на те, як Україна стала незалежною у 1991 році. Але головною темою розвідки є результати президентських виборів 17 січня. За таку статтю не один уряд у світі радо виплатив би редакції солідну „стипендію" на покриття коштів для зібрання матеріялів.

Журнал „Економіст" читають на всіх континентах, і треба бути задоволеним, що про наші справи так широко пишуть у великій пресі. Не так давно навіть коротенька замітка про Україну була темою розмов в нашій громаді, бо недруги України робили все, щоб ролю України применшувати. Ще пару років тому великий хан Росії Володимир Путін переконував американського Президента Джорджа Буша, що Україна – ніяка держава.

Шкода тільки, що у такій медовій розвідці про Україну у впливовому журналі „Економіст" є ложка дьоготю, і то з тієї „патріотичної" України, з міста Коломиї. Мабуть, більш західньоукраїнського, галицького міста немає. Бо що таке Львів? Львів завжди був інтернаціональним містом. А Коломия – справжнє галицьке українське місто. Адже, наприклад, перший український театр був заснований не у Львові, чи в Станиславові, чи в Стрию, а саме в Коломиї. Коротко кажучи, Коломия – то місто українських патріотів, які пильнують українськість України.

Ложка дьогтю: перша тура виборів нового президента України висунула Віктора Януковича і Юлію Тимошенко. Хто з них дістане булаву 7 лютого – над цим задумувались виборці і міжнародні спостерігачі.

Коломийська студентка мистецтв на ім'я Надя Матейко сказала кореспондентові „Економіста": „Не хочу, щоб ця єврейка була президентом моєї країни. Це не їхня земля". Не знаю, якою мовою ця студентка спілкувалась з кореспондентом „Економіста"', тому подам цитату в оригіналі: „I don't want this Jew to be the president of my country. It is not their land".

Кореспондент тут же додав у дужках, що Ю. Тимошенко навіть не єврейка. Студентка Надя просто виявляє залишки токсину, який увійшов в її систему з навколишнього середовища патріотичної Коломиї. Швидко цього токсину не виведеш. Вона знає: „Тимошенко – жидівка" і тому її не можна підтримувати. І жодних на цю тему дискусій!

Автор розвідки в журналі „Економіст" підкреслює, що шаленого антисемітизму в Україні немає, але помічається неадекватне навчання історії, що призводить студентку в Коломиї так гостро висловлюватись про громадян України, які можуть мати єврейські коріння.

До речі, я намагався дізнатись, чи Н. Матейко дійсна особа, чи, може, умисно вигадана недоброзичливим журналістом. Виявляється, що є така в місті Коломиї. Одна моя знайома знає її. Мені дуже хочеться поїхати туди, зустріти її і порозмовляти про історію України і ролю євреїв в Україні і про всей той імпульсивний антисемітизм, який не раз вилазить наверх серед нашого населення.

Вважати цю коломийську студентку патріотом України дуже важко. Адже вона шкоду робить своїй країні, яка за роки незалежности виробила собі у світі репутацію як країна, яка вміє проводити чисті вибори, країна, де передбачити переможця у виборах просто неможливо. А це – ознака демократичної країни. Та навіть кореспондент „Економіста" завважує, що невдале урядування Віктора Ющенка і його команди не відвернуло українців від самої суті демократії, „як це сталося в Росії у 1990-их роках". Досягненням Помаранчевої революції є те, пише „Економіст", що непопулярного керівника можна зняти мирним способом.

Ще перед офіційним початком передвиборної кампанії в Україні, коли окремі ще „не-кандидати" здобували популярність серед громадян, в пресі і в розмовах „на кухні" почали з'являтись згадки, що той чи та політична особа є єврейського походження. Зокрема я це помічав в Україні, коли Арсеній Яценюк ставав серйозним кандидатом на президента. Згодом подібні натяки появлялись про Ю. Тимошенко.

А. Яценюк навіть публічно заявляв, що в нього немає єврейських предків, але якщо б такі були, він би гордився тим. Один католицький священик показував мені фото, де А. Яценюк з усією сім'єю святить паски на Великдень. А про Ю. Тимошенко було чимало статтей протягом останніх років і про те, що її батько – вірменин, Гріґян. Але коли вона почала робити ходи до президентського крісла, з'явились згадки, що один з предків Ю. Тимошенко називався Кампельман, чи щось подібного, а це однозначно: „жид".

Такі речі, не перевірені або явно вигадані з метою усунути гравця з поля, не належать до патріотизму, навіть якщо їх висловлює патріотична студентка в Коломиї.

Торік і цього року зацікавлення президентськими виборами в Україні помітно піднеслось. Тільки у Вашінґтоні я мав нагоду взяти участь принаймні в 10 подіях, де розглядались вибори у дуже серйозних наукових і аналітичних центрах. Появилось чимало статтей у впливових засобах масової інформації (в тому числі в „Економісті").

Досвідчені спостерігачі під час виборів дали Україні високі оцінки за проведення чергових демократичних виборів. Подібні оцінки міжнародні спостерігачі дають виборам в Україні з половини 1990-их років.

За таку репутацію України заздрять. І раптом – поличник

(Закінчення на стор. 20)

АМЕРИКА І СВІТ

Ватикан – проти насильства у світі

РИМ. – Папа Бенедикт XVI у традиційному Великодньому посланні „Urbi et Orbi" („Містові і світові") засудив усі форми насильства у світі, зокрема – на Близькому Сході, в Латинській Америці та Пакистані. Понтифік також висловив співчуття усім людям в Гаїті та Чіле, котрі недавно постраждали від руйнівних землетрусів. „Великдень – це великий день для прощення, для людських чеснот, для істинного миру", – підкреслив Папа Бенедикт XVI. *(Радіо „Свобода")*

Президент Б. Обама привітав християн усього світу з Великоднем

ВАШІНҐТОН. – 4 квітня, у Великдень, Президент Барак Обама у радіозверненні та через інтернет привітав християн усіх конфесій з Великоднем, євреїв – з закінченням святкувань Песаха, а також закликав віруючих усіх без винятку релігій пам'ятати, що лише на принципах гуманізму можна об'єднати світ. „Ми всі – брати і сестри, ми всі – члени однієї родини", – сказав він. Президент також наголосив на пріоритетах, визначених його адміністрацією для запевнення підставових життєвих потреб американців. Першими серед них він назвав працевлаштування, охорону здоров'я та освіту. Б. Обама підкреслив, що в усіх цих сферех тепер здійснюються переспективні реформи, покликані підвищити загальний життєвий рівень американців. *(„Голос Америки")*

Американці витратили на святочні подарунки 14 млрд. дол.

НЮ-ЙОРК. – Інформаційне аґентство „Блумберґ" повідомило, що мешканці США на подарунки до Великодня і Песаха у цьому році витратили майже 14 млрд. дол., загальна сума зросла у порівнянні з минулим роком на 1.8 відс. – вперше за три останні роки. У 2009 році витрати на ці свята у США зменшилися на 8.3 відс., а в 2008 році – на 1 відс. Цікаво також, що продаж яєць перед Великоднем також зріс на 25 відс. Зазвичай продаж яєць збільшувався удвічі, але від 2000 року пішов униз, бо американці все частіше викристовують для прикрас будинків і для подарунків пластикові імітації. Великдень займає четверте місце у списку свят, на які американці витрачають найбільше грошей. На першому місці – Різдво, на другому і третьому – День св. Валентина і День матері. *(Lenta.ru)*

„Дискавері" знову в космосі

КЕЙП-КАНАВЕРАЛ, Фльорида. – У понеділок, 5 квітня, космічний корабель „Дискавері" вирушив на навколоземну орбіту з сімома астронавтами, серед яких є три жінки. Місія космічного „шатла" (човника) триватиме 13 днів, корабель допровадить на Міжнародну космічну станцію багатоцільовий транспортний модуль „Леонардо", всередині якого є спортові приладдя, найновіше устакування для різних експериментів, спальні місця для мешканців станції і морозильна камера. Астронавти „Дискавері" здійснять три виходи у відкритий космос. *(„Кореспондент")*

США змінять енерґетичну політику

ВАШІНҐТОН. – 2 квітня Президент США Барак Обама повідомив про свій намір скасувати заборону на видобування нафти на дні океану, що свідчить про докорінні зміни в енерґетичній політиці країни. „Це не належить до легких рішень, – підкреслив Президент. – Але, беручи до уваги наші енерґетичні потреби для економічного росту, для створення нових місць праці і забезпечення конкурентноздатності нашої економіки, нам слід вдатися до власних традиційних джерел енергії – навіть якщо ми будемо більше використовувати відновлювальну енерґетику". Захисники довкілля виступають проти видобування нафти й газу на південно-східньому узбережжі США, тим часом представники Республіканської партії привітали це рішення Б. Обами. Наприклад, губернатор Вірджинії Роберт МакДонел сказав: „Це може створити щонайменше 2,500 нових місць праці і принести мільярди долярів інвестицій". Водночас з видобуванням нафти на шельфі Атлантичного океану і біля Аляски Президент Б. Обама запропонував запровадити нові, значно вищі національні стандарти споживання пального автомобілями. Швидше за все, ця пропопзиція сподобається охоронцям природи. *(„Голос Америки")*

Іран іґнорує можливі санкції

СИРДЖАН, Іран. – Виступаючи 3 квітня в телевізійній програмі міста Сирджан, Президент Ірану Махмуд Ахмедінеджад сказав, що можливі міжнародні санкції з приводу іранського ядерного проєкту матимуть своїм вислідом ще більшу рішучість Ірану у здійсненні цього проєкту. Такою непоступливою позицією М. Ахмедінеджад відповів на заклик Президента США Барака Обами до країн-членів Ради Безпеки ООН схвалити четверте коло санкцій проти Ірану у зв'язку з його ядерними амбіціями. У загадній промові М. Ахмедінеджад остеріг, що нові військові операції в секторі Газа „дорого обійдуться Ізраїлеві". Тим часом газета „Вол Стріт Джорнел" повідомила, що Міжнародне аґентство з атомної енерґії і західні розвідувальні центри прослідують, де і як саме іранська фірма змогла дістати потрібне устаткування для збагачення урану. *(„Голос Америки")*

Три вибухи в центрі Багдаду

БАГДАД. Ірак. – У висліді вибуху трьох бомб, закладених в автомобілі, 4 квітня в центрі Багдаду загинула 41 особа і понад 200 поранено. Вибухи сталися в дипломатичній дільниці міста, в районі посольств Німеччини, Еспанії, Єгипту та Ірану. Повідомляють, що поліції вдалося зупинити і знешкодити четвертий замінований автомобіль. Два дні перед тим, 2 квітня, в сунітському селі неподалік іракської столиці стався напад на три будинки місцевих мешканців, від пострілів у голови загинуло понад 20 сунітів, серед них були й жінки. Іракські правоохоронці негайно оточили цей район і затримали декілька осіб з зв'язку з нападом. Майже всі убиті були членами Руху „Пробудження", які називали себе також „Синами Іраку". Саме вони найбільше допомагали американським та іракським військам у боротьбі з „Аль-Кайдою" в 2006 і 2007 роках. Сунітські повстанці значною мірою посприяли зменшенню насильства в Іраку. *(„Голос Америки")*

Англія, Франція і Німеччина матимуть єдиний банківський податок

ЛОНДОН. – Прем'єр-міністер Англії Гордон Бравн повідомив 5 квітня, що його країна, Франція та Німеччина досягнули попередньої угоди щодо запровадження спільного банківського податку для країн „Великої двадцятки" (G-20), який допоможе запобігти новій фінансовій кризі. „Взаємини між суспільством і банками повинні змінитися, і ми домовилися про основні принципи податку", – сказав Ґ. Бравн. За його словами, він сподівається, що майбутній остаточний документ підтримають також і США. Ґ. Бравн нічого конкретного не повідомив про зміст угоди, але подав такі приклади: в Німеччині щорічний податок на банки становить 1.2 млрд. евро, а уряд США плянує запровадити щорічні збори з банків в сумі 10 млрд. дол. *(УНІАН)*

Хто з менеджерів у США найбільше заробляє

НЮ-ЙОРК. – Найбільш платним менеджером у США в 2009 році був керівник компанії „Оракл" Ларі Елісон, його дохід склав 84.5 млн. дол. Про це повідомив офіційний веб-сайт інформаційно-аналітичного аґентства „Еквілар", яке досліджувало цю тему. Л. Елісон керує компанією „Оракл" від 1977 року, коли він її заснував. Вона займає провідні позиції в галузі програмового забезпечення. Дохід Л. Елісона в 2008 році становив 84.5 млн. дол. За ним іде Реймонд Еліот, керівник великого світового виробника медичної техніки „Бостон Саєнтифік", його дохід в 2009 році – 33.4 млн. дол. На третьому місці – директор нафтогазової компанії „Оксидентал Петролеум" Рей Ірані, він заробив у минулому році 31.4 млн. дол. За даними аґентства „Еквілар", середній розмір виплат топ-менеджерам за рік впав на 15 відс. і становив 9.5 млн. дол. Загальна платня 200 менеджерів з 199 компанії склала 5.78 млрд. дол. *(„Кореспондент")*

Сенс життя, як його розуміє Ларі Кінґ

ВАШІНҐТОН. – Відомий усій Америці тележурналіст Ларі Кінґ і його дружина Шона Кінґ через заснований ними у 1988 році Кардіологічний фонд врятували життя вже понад 2,000 осіб. „Ідея фонду виникла після того, як сам я мав операцію на серці. Коли один з друзів поцікавився, скільки мені це коштувало, я не зміг відповісти, бо всі видатки взяла на себе моя забазпеченева компанія. І тоді я подумав – а що ж роблять ті хворі люди, котрі не мають забезпечення? – слазав Л. Кінґ. – Ми помогли багатьом хворим в африканських країнах. А кілька років тому привезли сюди хлопчика з Боснії, щоб йому зробили операцію на серці. Після операції я поїхав зустрітися з ним. Хлопчик не говорив по-англійськи, але цього і не треба було. Усе, що мені було потрібно, я побачив на його обличчі – невимовну вдячність". *(„Голос Америки")*

Екстремістка здалася сама

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Пенсильванія. – На минулому тижні, 2 квітня, поліція затримала Джеймі Полін-Рамірез, котра є подругою вже заарештованої раніше Колін Ларовз, відомої під ім'ям „Джигад-Джейн". 31-річна Дж. Полін-Рамірез народилася в штаті Кольорадо і певний час разом з „Джигад-Джейн" перебувала в Европі як активістка мусульманського радикального „Жорстокого джигаду". Нещодавно її затримували правоохоронці в Ірляндії, підозріваючи у причетності до підготування вбивства шведського мистця Ларса Вилкса, автора карикатур на пророка Мохаммеда. Обидві американки матеріяльно підтримували терористів. Тепер Дж. Полін-Рамірез загрожує позбавлення волі на 15 років і грошова кара в сумі 250 тис. дол. *(„Кореспондент")*

Давнє місто мая – вже не приватна власність

ЮКАТАН, Мехіко. – Уряд мехіканського штату Юкатан поводомив про угоду з приватним власником 83 гектарів землі, на якій розташоване давнє місто цивілізації мая Чічен-Іца. Штат купив цю землю за 220 млн. песо (17.8 млн. дол). Чічен-Іца – це низка кам'яних споруд різного ступеня збереженості, серед них є вже й добре реставровані. Місто засноване у VII ст., у X ст. його загарбали тольтеки. Від XII ст. місто стояло знищене і порожнє. Вже у XX ст. археологи виявили багато раніше незнаних споруд майя і тольтеків, в тому числі дев'ятиступінчасту піраміду Кукулькана, декілька храмів та обсерваторію. ЮНЕСКО (Міжнародна організація збереження світових культурних цінностей) визнала Чічен-Іцу об'єктом світової культурної спадщини, а в 2007 році давне місто мая було назване одним з нових семи чудес світу. *(„artdaily.com")*

У Мехіко стався землетрус

НИЖНЯ КАЛІФОРНІЯ, Мехіко. – 5 квітня на півночі Мехіко стався досить сильний землетрус. Його маґнетуда становила 7.2 за показниками Ріхтера. Епіцентр лиха був розташований на 10-кілометровій глибині в океані. Поштовхи зафіксовано в північному штаті Мехіко – Нижній Каліфорнії, в 26 кілометрах від міста Гвадалупе Вікторія. Поштовхи відчувалися в Каліфорнії, зокрема в Лос-Анджелесі. Є кілька смертельних випадків, 100 осіб зазнали поранень. Нагадаємо, що наприкінці лютого в Чіле стався землетрус маґнетудою 8.8 за показниками Ріхтера, спричинивши два смертоносні цунамі. У висліді загинуло 452 особи, майже 100 осіб пропали безвісти, було зруйновано багато будівель. *(„Кореспондент")*

ТОЧКА ЗОРУ

Після виборів президента України

До останніх виборів президента України народ підходив з острахом і недовірою до кандидатів. Вибори президента закінчились згідно з проґнозами. Народ України керувався у тих виборах не духовними цінностями кандидатів, а їхньою популярністю.

Завзяті змагання закінчились вибором президентом Віктора Януковича. Та, беручи до уваги голоси тих, що голосували за Юлію Тимошенко, тих, що голосували проти всіх, та тих, що не голосували, бо уважали, що ніхто з кандидатів не є гідним бути президентом України, бачимо, що В. Янукович був вибраним меншістю громадян. Іншими словами, Україна має президента, якого більшість народу не хотіла мати провідником держави.

Після виборів В. Януковича Президентом України було б тепер добре придивитися до попереднього Президента – Віктора Ющенка більш об'єктивно. Він – ліберал, демократ, український патріот. Він був першим президентом України сучасних часів, що розбуджував почуття гордости за приналежність до української нації. Він глибоко вірив у світле майбутнє української держави. З його відходом політика національного відродження охолоне.

В пресі з'явилися критичні статті про діяльність В. Ющенка, іноді слушні, але преса не брала до уваги, що для успішної праці Президента треба було серйозної підтримки, а політики з його оточення в першу чергу хотіли влади. В. Ющенкові було важко працювати з ворожим до нього парляментом. На додаток прем'єр в особі Ю. Тимошенко створювала кризи.

В очах проросійських громадян України В. Ющенко своїм прагненням вести Україну до Заходу „зіпсував відносини України з Росією". Це правда, що політика В. Ющенка і його патріотизм стояли на перешкоді мріям Росії бути надпотугою, якою вона була в минулому.

Дивлячись, на відносини Білорусі та Росії, бачимо, що, попри сприятливу політику Білорусі до Росії, Росія веде безоглядну енеґетичну політику супроти Білорусі. Лояльність до Росії не ґарантує російські економічні полегшення. Я тут не пропоную ворожих кроків супроти Росії. Я уважаю, що у міждержавних дипломатичних відносинах треба встановлювати зв'язки на основі взаємної пошани.

Президент В. Янукович має білоруське коріння. Його дід виїхав з Білорусі на заробітки у Донбас. Батько його народився вже в Україні, на Донбасі. Демократичні та конституційні закони він тільки тоді поважає, хоча дуже часто на них посилається, коли вони йому потрібні.

Українське патріотичне суспільство уважає його крайньо проросійським і лояльним до Росії. Уряд за його прем'єрства складався з осіб, неприхильних до української державности, навіть ворожих до неї. Бачив я у пресі з України оцінки цього уряду як суцільну катастрофу.

Ряд держав з ентузіязмом вітав В. Януковича як Президента України. Вже стала помітною аґресивність провідних „реґіоналів", дії яких нагадують попередній стиль політичних маневрувань уряду прем'єра В. Януковича, що через парлямент обкраював повновладдя Президента В. Ющенка.

Президент В. Янукович робить наголос на економіку та закордонну політику України, обіцяє об'єднати Україну. За його заявою, що він не є маріонеткою Кремля, йшла заява про те, що Україна не зацікавлена у вступі до НАТО. З першою візитою Президент В. Янукович поїхав у Брюсель, де негайно заявив, що Україні необхідна допомога Заходу та Сходу.

Вгадати, яким буде розвиток подій в Україні, коли „реґіони" будуть правити державою, важко. Питання державної мови сьогодні розколює українське населення. І саме у цій ділянці „реґіонали" безцеремонно починають діяти. Спірним є перебування російської фльоти у Криму. „Реґіонали" покищо нехтують думкою більшости, щоб вдовольнити зацікавлення меншости.

„Реґіонали" вірять, що добробут об'єднає населення України. Це підтверджується у інтерв'ю В. Януковича на Бі-Бі-Сі, де він заявив кілька разів, що жити буде краще, але ні слова не сказав про ідеологію чи розбудову державности. Реґіоналі уважають, що українському населенню потрібен лише повний живіт. Вони уважають, що повний живіт об'єднає населення України. Теорія добробуту виправдана тільки на коротку мету і не для усього суспільства. Національні ідеологічні ідеї переважають. Реґіоналів об'єднує не проблема живота, а руйнівна для державного будівництва України крайня проросійська політика, а особливо – російська мова, підкреслені біло-синіми кольорами ідеї, що різко роз'єднують Україну.

Щоб ввести заплановані зміни, обіцяні перед виборами, реґіонали потребують контролю над законодавчою та виконавчою владою – парляментом та урядом. І саме тому реґіонали вели переговори з іншими партіями чи фракціями, щоб осягнути коаліцію у парляменті та вибрати нового прем'єраміністра. Перешкодою у була прем'єр Ю. Тимошенко. Її усунено, але Ю. Тимошенко, як опозиціонер, залишається твердим суперником нового уряду.

Майбутнє вимагатиме непересічного дипломатичного хисту та компромісів у проводі державою. Про реванш за Помаранчеву революцію, про що часто згадується, краще забути. Політика на вістрю меча є доброю для тих, що є в опозиції, та не для тих, що ведуть державу. Присутність Московського Патріярха Кирила в часі, коли йде до об'єднання та унезалежнення Українських Православних Церков, це іще один виклик єдности народу. Є надія, що станується духовні зміни у тих, що при кермі. Коли їм довіряють керівні позиції, то вони міняють дуже різко свої погляди.

В. Янукович міг би для добра держави піти на компроміси і пристосовуватись до реалій, уникнути впливу проросійського оточення. Чи так станеться з Президентом В. Януковичом, час покаже.

Ярослав Жмуркевич,
Гантінґтон-Валі, Пенсильванія

Обшук і допит журналістки

КИЇВ. – 27 березня, о 8-ій год. ранку, до житла незалежної журналістки Олени Білозерської прийшли службовці Міністерства внутрішніх справ з постановою суду про обшук її квартири.

Вона саме опрацьовувала відеоматеріяли, пов'язані з пресконференцією і арештом Миколи Кохановського, звинуваченого у спробі зруйнувати пам'ятник Ленінові. Ці відеоматеріяли цікавили слідчого Валерія Коновода і оперуповноваженого на прізвище Печений. Йшлося також про акцію біля крамниці хутра, коли 18 лютого організація „Автономний спротив" потестувала проти вбивання звірів задля хутер.

О. Білозерська фотографувала акцію молодих радикалів. Фотографії потім були опубліковані у кількох газетах і багатьох електронних засобах масової інформації.

Коли правоохоронці з'явилися в оселі журналістки, вона зателефонувала до адвоката Сидора Кізіна, який прибув негайно. Слідчий передивився весь фотоархів, зміст комп'ютера, фотоапарат і відеокамеру. Були вилучені диски, на яких зафіксовані акції протесту.

Адвокат написав у протоколі, що це – порушення Закону України „Про державну підтримку засобів масової інформації і соціяльний захист журналістів", де вказано: „Службова діяльність журналіста не може бути підставою для його арешту, затримання, а також вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених ним матеріялів і технічних засобів, якими він користується у своїй роботі.

30 березня О. Білозерську запросили на бесіду до слідчого. Було зрозуміло, що обшук і допит провели з метою залякати журналістів, щоб вони не висвітлювали протестні акції.

Андрій Мохник,
заступник голови
Всеукраїнського об'єднання
„Свобода"

Одна з світлин Олени Білозерської, зроблена в Києві 24 лютого під час громадської кампанії „Новий громадянин".

Опитник якости поштової достави газети „Свобода"

Шановні передплатники!

Редакція „Свободи" і „The Ukrainian Weekly" підготувала цей опитник у відповідь на збільшення кількости нарікань на запізніле отримання наших газет.

Просимо Вас взяти участь в опитуванні і цим допомогти нам забезпечити кращу якість достави газети до Вашої хати.

Для зручности наступна форма буде друкована чотири тижні. Будь-ласка, виповніть її один раз і надішліть до адміністрації газет. Ваша співпраця дозволить нам задокументувати швидкість руху газет в поштовій системі і визначити, де виникає проблема.

1. Впишіть Вашу адресу точно так, як вона є на газеті.

Name...

Address...

City, State, Zip...

2. Впишіть дату, коли Ви отримали слідуючі числа газети у відповідному рядку для кожної з газет, які Ви отримаєте за квітень

Дата виходу:	*Дата отримання*
2 квітня..................................	....
9 квітня..................................	....
16 квітня................................	....
23 квітня................................	....
30 квітня................................	....

3. Після заповнення форми надішліть її до нашого відділу передплати на адресу:

Svoboda
2200 Route 10
P. O. Box 280
Parsippany, NJ 07054.

Дякуємо за Вашу допомогу!

Про доставлення газет

Останнім часом виникло чимало запитань про несвоєчасне доставлення наших газет „Свобода" та „Український тижневик" читачам. Щоб з'ясувати цю проблему, редакція звернулася по допомогу до читачів і попросила повідомити, коли саме вони отримають п'ять квітневих чисел газет, щоб скласти уявлення про стан цієї справи. Ми вже знаємо, що ускладнення посилилися у нинішньому році.

Відділ передплати (особисто Марія Пенджола) отримує щодня багато телефонних звертань від наших шановних передплатників, засмучених затримками з доставленням газет. Вони повідомляють, що газети затримуються на кілька тижнів, а в деяких випадках взагалі не доставляються. Найприкріше, що така ситуація погіршилася.

Адміністрація газет, яку очолює Володимир Гончарик, має постійний зв'язок з поштовими службами на мсіцевому і реґіональному рівнях і намагається з'ясувати причини проблем, що виникли. Відбулися вже численні контакти з представниками американської поштової служби, де зареєстровані усі скарги передплатників (цим зайнята М. Пенджола). У листах до офіційних осіб зазначено, що „деякі наші передплатники не отримують газет від двох до чотирьох тижнів або й взагалі". Далі йдуть прохання про допомогу у вирішенні цієї проблеми.

Ми також співпрацюємо з друкарнею, контролюючи маркування, сортування і доставлення газет на пошту, щоб знайти вирішення наших поштових проблем. З дозволу поштової адміністрації друкарня уже змінила метод адресування і пакування газет в надії, що це прискорить їх доставлення читачам.

Починаючи з ч. 14 і до кінця квітня, „Свобода" вміщує опитник з проханням до передплатників зазначити дату отримання кожного квітневого випуску і повернути опитник до редакції. Ми маємо надію, що ця акція, яка проводиться вперше після 2007 року, допоможе набути конкретну інформацію про проблеми доставлення газет. Просимо читачів виповнювати опитники, навіть якщо у їхньому випадку достава газет є задовільна. Корисно буде дізнатися про доставлення газет в кожному реґіоні. Для інформування читачів варто подати, що „Свобода" виходить друком кожної п'ятниці і розсилається того ж дня з Філядельфії, де друкують обидві газети УНСоюзу, починаючи з листопада 2009 року.

Нова друкарня застосовує нове маркувальне обладнання, яке теоретично взаємодіє з автоматичними сортувальними системами пошти. Ми мали надію у висліді прискорити доставлення газет, але в кінці 2009 року виникли певні ускладнення в системі маркування, і деякі читачі повідомили про помилки і недоставлення газет. У 2010 році відділ передплати отримав ряд повідомлень, що ця справа погіршилася. Вплинуло скорочення ряду поштових відділень з одночасним зростанням навантаження на поштових працівників.

Ми вживаємо другу клясу доставлення газет, а це коштує нам (і вам) чималих грошей. Ми прагнемо розв'язати поштові проблеми наших шановних читачів, щоб вони отримували газети реґулярно і вчасно, тому ми вміщуємо опитник з надією, що це допоможе своєчасно доставляти усі новини читачам. Немає жодної причини, щоб „Свобода" і „Український тижневик" доставлялися пізніше, ніж „Нюзвік" або „Тайм".

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: admin@svoboda– news.com
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 Fax: (973) 644-9510 e-mail: adukr@optonlinet.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: subscription@svoboda-news.com

КВІТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Бурхлива історія Фонду Мазоха

9 квітня 1991 року у Львові Роман Віктюк, Ігор Подольчак та Ігор Дюрич заснували Фонд Мазоха (ФМ) – політ-артистичну групу, покликану утверджувати „майже абсолютну свободу", зокрема від тиску моральних та культурних норм суспільства за принципом „естетика проти етики". Відтоді ФМ застосовував свої мистецькі стратегії та засоби у політичних виборчих кампаніях, відгукувався на інші події.

Львів'янин Леопольд фон Захер-Мазох (1836-1895), на честь якого названо фонд, був австрійським письменником, автором ряду романів на еротичні і фолклорні теми. Він зростав у Винниках в гуцульській родині і у своїх творах використовував українську обрядовість. Його прізвище породило термін „мазохизм". Засновники фонду: Р. Віктюк – театральний режисер і актор, Народний артист України і Росії, І. Подольчак – український режисер, живописець, ґрафік, фотограф, І. Дюрич – український художник, продюсер, політичний технолог.

У 2006-2009 роках одним з підрозділів ФМ була кінокомпанія „MF Films", яка брала участь у створенні художнього фільму „Las Meninas" – першої української кінострічки, який взяла участь у Міжнародному кінофестивалі в Ротердамі наприкінці 2009 року, а загалом – у 23 міжнародних фестивалях. Цей фільм – спроба безкомпромісної розмови про проблеми буття, свободи, особистого вибору, щастя.

Серед інших проєктів були інсталяції для першої участи України у Венеціянському бієнале сучасного мистецтва 2001 року. Після втручання тодішнього віцепрем'єра України Миколи Жулинського проєкт був відхилений, Україну на бієнале представляли інші художники, але 14 вересня того ж року цей проєкт був показаний у Лондоні.

Виставка викликала протести, оскільки серед найкращих художників XX ст. була показана терористка Ульріка Майнгоф, а лондонська публіка була занадто чутливою до теми тероризму після 11 вересня 2001 року.

У 2001 році ФМ брав участь у виставці „Бренд – Українське", яка відбулась у Центрі сучасного мистецтва в Києві. На виставці був представлений портрет Тараса Шевченка роботи батька українського аванґарду Давида Бурлюка. Це була перша виставка сучасного мистецтва, яку відвідав тодішній Президент України Леонід Кучма, що було сприйнято як поступовість українського президента.

8 травня 1995 року в Берліні ФМ провів акцію „Поштова картка", за якою 5,500 власників найбільш поширеного німецького прізвища Мюллер, які проживали у Берліні, отримали поздоровлення „З днем перемоги". Акцією було порушене питання про переможців та переможених у Другій світовій війні з метою переосмислення значення нових держав у сучасній Европі.

23 червня 1994 року в Національному художньому музеї України було виставлено інсталяцію „Мавзолей для президента", на якій були трилітрова банка зі смальцем та шкварками, електроплитка, фотографія Президента України Леоніда Кравчука як українські тотемні аксесуари. Цей проєкт відбувся напередодні виборів президента України і підводив підсумок „романтичного" періоду новітньої історії України — отримання Незалежности. За наказом Адміністрації Президента музей був зачинений.

Серед інших проєктів були перша в історії художня виставка в космосі 25 січня 1993 року, плякатна акція „Останні гастролі в Україні", коли ФМ розклеїв у Києві плякати з зображенням Президента США Била Клінтона, який грав на саксофоні, виставочно-видавничий проєкт „Corpus Delicti" за участи художників України, Австрії, Франції, США і Великої Британії, акція „Підземне водосховище" в Києві – постановка за участи усіх акторів-карликів, які мешкали у Києві, соціяльно-психологічний експеримент у Владивостоку, під час якого ФМ провів благодійну льотерію, у якій були розіграні різні домовини – від простих соснових до зроблених з червоного дерева, котрі можна було обміняти на горілку з закускою (жоден з власників трун не погодився – це довело, що для людини у бідному суспільстві проблема гідного поховання важливіша від їжі).

В художньому музеї Одеси було проведено акцію „Їжа для черв'яків" на теми повстання на броненосці „Потьомкін". Інсталяція викликала обурення дирекції музею і через 40 хвилин після відкриття виставки була знята з експозиції.

У Севастополі на військовий корабель „Славутич" було доставлено фіктивний наклад симферопільської газети з заявою у стилі постанов Комуністичної партії – протестом проти художньої виставки на бойовому кораблі та проголошенням символічного знищення військового статусу корабля. Командир корабля сприйняв заяву як загрозу терористичного акту і оголосив стан підвищеної бойової готовности. У стилістиці комуністичних некрологів була видана „Телеграма співчуття корейському народові в зв'язку зі смертю Великого Кормчого Кім Ір Сена" у 1994 році.

Розголос в артистичному та масмедійному середовищі України викликав відкритий лист до громадського діяча, Народного депутата України Віктора Пінчука з приводу виставки „Прощавай, зброє" 15 вересня 2004 року, в якому було висловлено протест проти проведення цієї сумнівної за змістом виставки поблизу Києво-Печерської Лаври і участи в ній російських політтехнологів.

Л. Хм.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Опозицій“ вже не бракує, а єдности досі немає

Новий Президент України Віктор Янукович та Партія Реґіонів швидко вирішили проблему коаліції та створення нового уряду на чолі з Миколою Азаровим. Закон про зміни до реґламенту Верховної Ради України було проголосовано у парляменті, оперативно підписано Президентом й опубліковано. Можна було б позаздрити діловитості, організованости та цілеспрямованості „реґіоналів“, які так оперативно вирішили проблеми нової більшости. Але є одне „але“.

Ініціяторів й учасників нової коаліції жодним чином не стримувала антиконституційність їхніх дій – практично усі незалежні експерти констатували, що зміни до реґламенту ВР, на підставі яких і були створені нові коаліція та уряд, суперечать Конституції України.

„Законники“ від реґіоналів напустили туману про „політичну доцільність“ свідомого порушення Конституції, мотивуючи його тяжким соціяльно-економічним становищем. А Президент України публічно узяв за це усю відповідальність на себе. Виник парадокс – ще вчора Президент клявся на Конституції України дотримуватись її положень та захищати її, а за кілька днів грубо порушив ту саму Конституцію, підписавши свій перший закон, який має виразно антиконституційний характер.

Політологи одразу нагадали суспільству, що саме під гаслами „політичної доцільности“ та необхідности „рятувати“ країну в різний час у різних державах приходили до влади диктаторські режими, які в антиконституційний спосіб узурповували владу, відкидаючи демократичні механізми її формування. Між тим Европа демонструє інший підхід до розв’язання політичної кризи в подібних ситуаціях – позачергові вибори. Навіть сусідня Молдова винесла на національний референдум питання, що для нації краще – змінити Конституцію, чи, згідно з чинною, розпустити парлямент і йти на нові вибори. Оце є зрілістю демократії, а не дешевою її імітацією.

Поряд з формальним формуванням влади зформувалася опозиція. Власне, не одна, а одразу кілька „опозицій“. Першим виступило Всеукраїнське об’єднання „Свобода“, яка проголосило себе „національною опозицією“ і закликало національно-свідомі сили гуртуватися навколо нього.

Оголосив про свій перехід в опозицію Арсеній Яценюк, який пообіцяв зформувати „тіньовий уряд“. При цьому В. Янукович офіційно „освятив“ його на ролю „конструктивного“ опозиціонера. Про перехід в опозицію заявив бльок „Наша Україна“ – Народна самооборона“. Окрему позицію в його складі займають депутатські групи „За Україну“ та „Єдиний центр“.

Отже, „опозицій“ в Україні тепер не бракує. Але, на жаль, бракує їхньої єдности. Вже на старті нового етапу політичної боротьби очевидною є стара хвороба націоналдемократів – змагання за першість.

Безсумнівною помилкою Юлії Тимошенко є те, що її поспішили проголосити єдиним провідником „об’єднаної демократичної опозиції“.

Такі речі не самопроголошуються. Справжніми загальнонаціональними провідниками стають лише в процесі боротьби, спираючись на підтримку народу. Ю. Тимошенко треба було запропонувати усім, хто вболіває за Україну, сісти за „круглий стіл“ переговорів. На жаль, все робиться поспіхом, навввипередки, недодумано. Результат, як завжди в таких випадках, – протилежний.

Схоже, вимальовується вже відомий сценарій – взаємна колотнеча і змагання за першість націоналдемократів тепер вже в опозиції, фіналом якої стане черговий їхній крах на цілком імовірних позачергових виборах в парлямент.

Сергій Кот,
керівник Центру повернення культурних цінностей
Київ

Скажи, хто твій друг, я скажу, хто ти

Верховна Рада СРСР у квітні 1990 року ухвалила постанову про єдину державну мову – російську, що повинно було допомогти ліквідувати усі мови національностей і створити „нову історичну спільноту – совєтський народ“. Розпад цієї „імперії зла“ дав надію багатьом республікам на національне відродження, проте російські великодержавні шовіністи і їхні „п’яті колони“ активно діють, щоб повернути назад колесо історії.

З приходом до влади Віктора Януковича і його Партії Реґіонів Україна стла швидко скочуватися до становища, яке панувало в часи СРСР, коли буквально всі питання українського життя вирішувалися в Москві.

Українська діяспора в Канаді та США була шокована, прочитавши у пресі прізвища нового уряду прем’єр-міністра Миколи Азарова. Найбільше обурює призначення на посаду міністра освіти Дмитра Табачника, який не тільки відверто висловив свої антиукраїнські погляди, але й прямо заперечує право українського народу на самостійне існування.

Звичайно, що функція міністра політична, але ж треба про освіту мати й поняття. Призначення ж Д. Табачника на посаду міністра освіти в країні, якій він відмовляє у праві на існування, є провокацією не тільки проти освіти, але й проти всієї нації.

Українська діяспора розуміє, що вибори виграв той, хто здобув більше голосів, бо ж ті, що не голосували, змушені змиритись, що їм владу вибрали інші. Але тут справа не в тому, що В. Янукович здобув більше голосів, ніж його конкурентка, а в тому, чи може він призначати у незалежній країні на пости міністрів, які цю країну заперечують!?

Йосиф Сірка,
Торонто, Канада

У травні – 500-річчя храму в Улючі

На горі Дубник в Улючі, над Сяном у Польщі, стоїть дерев’яна українська церква, побудована у 1510-1517 роках. У травні нинішнього року улючани і усі українці Польщі урочисто відзначать 500-річчя цього храму. Церкву намалював мій внук Давид Шляхтич.

Василь Шляхтич,
Зелена Гора, Польща

Щирі вітання від читачів

До „Свободи“ продовжують надходити Великодні вітання від численних громадських об’єднань і окремих читачів.

Великоднє послання Українського Євангельсько-Баптистського братства підписали пастори Іван Ковальчук, Йосафат Васьків, Володимир Вільчиця, Василь Кравчук, Овдій Хрипчук, Олексій Шолька, Дмитро Логін, Михайло Якубович. Вони пишуть: „Святкуючи Пасху, ми не тільки дивимося на минуле, а й дивимося у славне мабутнє, коли „Сам бо Господь із наказом при сурмі архангела та при Божій сурмі зійде з неба“ (1 Сол. 4:16-17).

Вітання надіслали Міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко, Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев, громада храму Покрови Пресвятої Богородиці Української Православної Церкви Київського патріярхату з Шостки, Сумська область, пастор Української церкви Західнього Сієтлу Василь Шур, компанія „UkrainaTV“, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв’язків з діяспорою Ірина Ключковська зі Львова, голова Української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка Анатолій Мурга, голова Організації Українських Націоналістів (бандерівців) Стефан Романів, Микола і Магда Мушинки з Пряшева у Словаччині, Наталя Литвиненко-Орлова та Богдан Лавров з Мурманська, Росія, д-р Дарина Блохин з Мюнхену, Німеччина, Олександер Панченко з Лохвиці, Полтавська область, Таня Будар з Бережан, Тернопільська область, Володимир Єфимов з Дніпропетровська, Богдан Оришкевич з Ню-Йорку, Світлана Глаз з Ізраїлю, Олександер Вівчарик з Сміли, Черкаська область, Ганна Карась з Івано-Франківська та багато інших.

* * *

У святкові дні надійшли листи від Анатолія Сазанського з Миргороду, Полтавська область, який пише, що в місті відбулися Шевченківські читання, на яких молодь ознайомилася з книгою Єжи Анджеевича „Українські ночі або родовід генія“, яку подарував Комітет допомоги Україні з Дітройту.

Ігор Калинець зі Львова розповів історію Української грекокатолицької церкви св. Климентія, яку побудував в 1893-1895 роках будівничий Іван Левинський. За часів СРСР в храмі містился телефонна станція. Тепер храм відновлюють, тому І. Калинець закликає до пожертв, які можна вислати на адресу: Храм св. Климентія, вул. Генерала Чупринки, 70, Львів 79044 Ukraine.

З Мурманська Наталя Литвиненко-Орлова з нагоди Міжнародного дня театру, що відзначався 27 березня, написала про видатних українських драматургів і надіслала розділ з поетичної книги Антоніни Листопад „Соловки“, присвячений режисерові Лесеві Курбасові (1887-1937) і драматургові Миколі Кулішу (1892-1937)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Діловий сніданок з посадником Ричардом Дейлі

Члени комітету міст-побратимів „Чикаґо-Київ“ та громадських організацій (стоять зліва): Павло Бандрівськй, Марта Фаріон,о. Мирон Панчук, Лідія Ткачук, Віктор Войтихів, Мотря Мельник, Олег Караван, Ореста Фединяк, Богдан Ватраль; (сидять): Марія Климчак, Марта Коломиєць, Генеральний консул України в Чикаґо Костянтин Кудрик, Віра Еліяшевська, Ліда Трухла.

ЧИКАҐО. – Діловий сніданок представників міст-побратимів та етнічних громад відбувся 3 березня у „Палмар-готелі“ за участи посадника міста Ричарда Дейлі. У сніданку взяли участь близько 500 осіб.

Р. Дейлі сказав: „Унікальність нашого міста полягає у тому, що воно збудоване еміґрантами. Це світове місто, де мирно живуть люди різних національностей, творячи його обличчя своєю культурою, традиціями і мовою. Впроваджуються проєкти для дітей та підлітків, які включають вивчення чужоземних мов у публічних школах. Майбутнє міста виховуємо разом, на досвіді і традиціях своєї родини, своєї громади“.

Вже шість разів обирають посадником Р. Дейлі. Під час виборів 2007 року за нього віддали голоси 70 відс. виборців. На його рахунку – модернізація міського транспорту, піклування про екологію, стрімкий ріст північних, південних та західних околиць міста.

Саме ці питання висвітлено під час ділового сніданку. Посадник Р. Дейлі спирається на підтримку організації міст-побратимів, яка є його ж голосом до міжнародної спільноти.

Важливим і дієвим мостом у налагодженні постійних культурно-ділових взаємин між містом, українською громадою та Україною є співпраця з організацією „Чикаґо-Київ“. Це підкреслила Віра Еліяшевська, голова комітету міст-побратимів „Чикаґо-Київ“. Споріднившись в 1991 році з столицею України, Чикаґо підтримує найтісніші зв'язки з Україною.

Підтвердженням цього може служити офіційна візита Р. Дейлі до Києва, його особиста участь у телемості між американськими та київськими школярами, відвідування однієї з київських шкіл, задіяних у програмі міст-побратимів, якою керує вчитель Мотря Мельник. Мистецькі виставки та фестивалі, ділові зустрічі з муніципальною владою та обговорення проєктів на майбутню співпрацю – це лише частина роботи.

Успіху сприяє активна громадська позиція комітету „Чикаґо-Київ“, першим головою якого був д-р Юліян Куляс, а потім д-р Марта Фаріон, яка сьогодні є виконавчим директором та членом Дорадчої ради з міжнародних взаємин організації міст-побратимів.

Р. Дейлі народився 24 квітня 1942 року, після закінчення школи поступив в університет Де-Пол на юридичний факультет, згодом служив в морській піхоті. Українська громада, її громадські, релігійні, культурні організації користуються великим авторитетом у міської влади. Серед вихованців громади – чимало чільних представників, задіяних у міських та федеральних установах. Вже стало доброю традицією влаштовувати прийняття мерією та міським головою з нагоди Дня Незалежности України, спільно плекати сад добрих справ у місті.

Марія Климчак

Телеканал в Чикаґо показав фільм „Помаранчева революція”

ЧИКАҐО. – 14 березня провідний публічний телеканал Чикаґо „WTTW“ показав зворушливий документальний фільм „Помаранчева революція” продюсера Стіва Йорка. Понад 39 тис. глядачів увімкнули свої телевізори, щоб побачити програму, яка документально зображує події 2004 року в Україні, коли українці опротестували фальсифікацію результатів виборчого процесу.

Працюючи разом з телеканалом, Українсько-Американська Федеральна Кредитова Спілка „Самопоміч” заохочувала телеглядачів дивитися на програму. Члени кредитівки отримали повідомлення про неї разом з місячними звітами. Було вислано нагадування електронною поштою, вивішено афіші в українській околиці. Оголошення про фільм прозвучали в українських радіопрограмах. Кредитівка та продюсери фільму були в контакті з українськими громадськими організаціями, школами й церквами. „Самопоміч” також заохочувала членів кредитівки дивитися фільм з застосуванням „Facebook” і телефонних „tweets” під час показу фільму.

Ведучими вечора були Боні Ґрін і Кеті Кордей, а їм допомагали провідники кредитівки і Фундації „Самопоміч”. Особи, які зголошували датки на неприбутковий телеканал „WTTW“, могли в подарунок отримати копію фільму на диску або книжку-фоторепортаж про Помаранчеву революцію.

У перервах добровольці від кредитівки „Самопоміч” відповідали на телефонні звертання і записували інформації стосовно дотацій на телеканал.

Про документальний фільм „Помаранчева революція“ можна довідатися на веб-сторінці: OrangeRevolutionMovie.Com.

Члени дирекції Фундації „Самопоміч” та кредитівки виступили в етері, щоб підкреслити корисну діяльність публічної телестанції. Віце-президент Фундації Олег Караван підтвердив, що українці Чикаґо залюбки дивляться програми цього телеканалу і підтримують його працю.

Президент Фундації Ореста Фединяк подякувала телеканалові за співпрацю з українською громадою. Секретар-скарбник Фундації і віце-президент кредитівки Віктор Войтихів звернувся українською мовою до телеглядачів з закликом допомогти грошовими пожертвами у показі фільму.

Відділ маркетинґу кредитівки „Самопоміч”

Ведуча Кеті Кордей розмовляє з віце-президентом „Самопомочі” Олегом Караваном.

Віце-президент дирекції кредитівки „Самопоміч” Віктор Войтихів звертається до глядачів телеканалу, біля нього ведуча Боні Ґрін.

Ведуча вечора Боні Ґрін у розмові з президентом Фундації „Самопоміч” Орестою Фединяк.

Перемиські василіяни відзначили 75-ліття своєї церкви

ПЕРЕМИШЛЬ, Польща. – 7 квітня минуло 75 років від дня першого освячення тодішним перемиським Владикою Йосафатом Коциловським (ЧСВВ) василіянської церкви Співстраждання Пресвятої Богородиці на Засянні в Перемишлі.

Протягом цих років монаша спільнота, вірні цієї церкви і сама церква як сакральна споруда пережили чимало лихоліть. Здавалось, що церква замовкла назавжди, але Господь воскресив її до нового життя. З великої вдячности за Боже милосердя отці-василіяни вирішили урочисто відзначити 75-ліття церкви.

17 січня Митрополит Перемисько-Варшавський Іван Мартиняк відслужив архиєрейську Літургію, після якої, на прохання ігумена перемиського монастиря о. Юліяна Коваля, уділив отцям-василіянам свого архипастирського благословення на святкування ювілею церкви.

Перемиська земля у своїй історії багата на монастирі. З 1617 року походить документ, який засвідчує існування у Перемишлі василіянського Свято-Троїцького монастиря. У другій половині XVII ст. історичні і релігійні обставини стали трагічними для українських монастирів на перемиській землі. Їх поступово ліквідували.

І щойно у 1913 році, заходами перемиського Владики Константина Чеховича, до Перемишля повернулися отці-василіяни. Ініцятором будови церкви на Засянні був о. митрат Мирон Подолинський. Але на першкоді стала Перша світова війна, а після неї – відомі польсько-українські протистояння в Галичині.

Черговий етап праці над здійсненням задуму о. М. Подолинського почався в 1924 році, коли, за волею Владики Й. Коциловського, відповідальність за будову церкви і монастиря повністю взяли на себе отці-василіяни.

7 квітня 1935 Владика Й. Коциловський звершив чин освячення новопоставленої церкви. За задумом будівничих, церква мала бути не лише центром релігійного життя на Засянні, але й осередком культури. Для цього під церквою влаштували велику театральну залю, прикрасили її портретами Тараса Шевченка, Івана Франка, Миколи Лисенка, Маркіяна Шашкевича, Станіслава Людкевича, Владики Й. Коциловського, гербами Львова і Києва.

Та тільки 10 років пощастило тішитись новою церквою та театральним приміщенням. По Другій світовій війні настав час комуністичної влади в Польщі. У жовтні 1945 року польська влада наказала отцям-василіянам залишити монастир і церкву, о. Романа Юстина 17 квітня 1947 заарештували і передали советським каральним органам, відтак заслали в Сибір.

Будівлі монастиря нова влада віддала на потреби Воєводського державного архіву. Почалося тотальне руйнування церкви. Знищено іконостас і церковні розписи, знято хрести, закрито головний вхід до церкви.

В 1960 році отці-василіяни повернулися до Перемишля і замешкали в невеличкій резиденції на Татарській горі та правили богослужіння в костелі Серця Христового.

У 1989 році тодішній протоігумен о. Василь Медвіт (уродженець Перемишля), поборовши величезні труднощі, домігся, що 1 жовтня 1991 року Маєткова комісія прийняла рішення віддати церкву і монастир отцям-василіянам.

Від 1996 року ігуменами монастиря ЧСВВ у Перемишлі були: о. Тимотей Феш, о. Ю. Коваль, о. Григорій Століця, о. Ігор Гарасим, від 2008 року, вже вдруге, – о. Ю. Коваль. Всі вони докладали зусиль, щоб церкві повернути її первісний вигляд, а це все ще залишається нелегким завданням.

Оскільки віднова церкви потребує великих грошей, яких звичайно у монахів немає, отці-василіяни наприкінці 2008 року звернулися до світового українства з проханням про фінансову допомогу. Відгукнулося дуже багато людей доброї волі, яким не байдужа доля церкви, остої українства в Перемишлі, – передусім мешканці Перемишля й околиць, брати-василіяни з Канади, вихідці з перемиської землі, яких воєнна хуртовина розвіяла по різних закутках світу.

Усі праці виконані на фаховому рівні, який викликає захоплення експертів-архітекторів, а кожний доляр був використаний з найбільшим пожитком.

Українська Василіянська церква Співстраждання Пресвятої Богородиці на Засянні в Перемишлі.

Залишилося реставрувати розписи на стінах, портрети визначних особистостей Церкви та українського народу, герби українських міст, а також особливу орнаментику з квітів. Тому знову звертаємося до всіх людей щедрого серця з проханням про фінансову підтримку цього проєкту.

Пожертви можна висилати чеком на ім’я Bogdan (o. Julian) Kowal, ul. Salezjańska 2, 37-700 Przemyśl, Poland з дopискою: „На ремонт церкви у Перемишлі“.

о. Юліян Коваль,
ігумен Перемиського монастиря

Новини з Національного університету „Острозька академія“

Відбувся форум Національного студентського союзу

ОСТРОГ, Рівненська область. – У Національному університеті „Острозька академія“ 13-14 березня відбувся Всеукраїнський форум Національного студентського союзу (НСС) „Здобутки та перспективи розвитку українського студентського руху“. У ньому взяли участь представники 50 вищих навчальних закладів з Донецька, Сум, Луганська, Кіровограду, Черкас, Києва, Хмельницького, Житомира, Одеси, Полтави, Львова, Тернополя, Рівного та ін.

Учасників форуму привітав ректор Національного університету „Острозька академія“ Ігор Пасічник, який розповів їм про історію академії, особливості навчання, основні досягнення та пляни на майбутнє. Президент Національного студентського союзу, аспірант Національного університету „Львівська Політехніка“ Анатолій Ігнатович у своїй доповіді зосередив увагу на підсумках року діяльности НСС і зазначив, що їхня команда розробляє механізми здійснення змін до Закону України „Про вищу освіту“, найближчим часом плянує засідання круглого столу з радою ректорів, результати якого вони передадуть у Міністерство освіти і науки України.

Олексій Костюченко

Ректор Острозької академії Ігор Пасічник та голова Національного студентського союзу Анатолій Ігнатович (в центрі) з учасниками форуму. Фото: Дмитро Вертелецький

Виставка „Родина“ в Острозькій академії

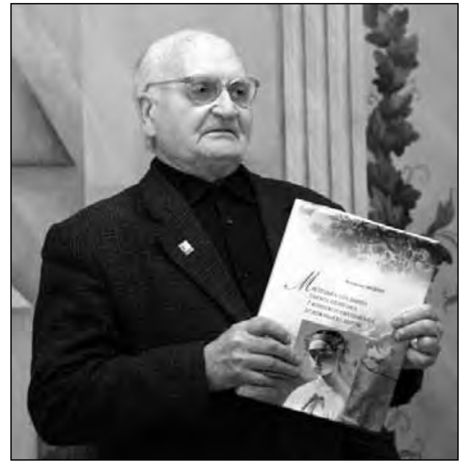
В Острозькій академії відбулася презентація-відкриття виставки етно-мистецьких робіт під назвою „Родина“ у контексті Міжнародного проєкту „Екологічний ракурс“, яка підвела підсумки X Міжнародного пленеру художнього текстилю. Виставка присвячена темі весільної обрядовости в Україні, її сутності та символіці.

Презентовані роботи усіх активних учасників проекту експонувалися у художній ґалерії академії з 2 по 28 березня.

Виставку вдалося організувати спільно з Львівською академією мистецтв, а тому на відкритті були присутні гості зі Львова та усієї України, зокрема Заслужений діяч мистецтв України, Почесний академік академічного братства Володимир Овсійчук, проректор з наукової роботи Львівської академії мистецтв Роман Яців, керівник проєкту „Родина“, доцент катедри художнього текстилю Львівської національної академії мистецтв Зеновія Шульга. Саме вона розповіла присутнім на презентації про „Екологічний ракурс“ та історію міжнародних пленерів художнього текстилю.

Оскільки цьогорічний проєкт присвячений весільно-обрядовій тематиці, то під час презентації говорили саме про неї. Завідувач відділу етнографії Рівненського обласного краєзнавчого музею Алла Українець презентувала стародавні фотографії та розповіла про весільні обряди на Волині.

Про святкування Великодня розповіла відома писанкарка Віра Манько, яка презентувала свої видання „Світ у писанках Тараса Городецького“, „Українська народна писанка“, „Як писати писанку?“.

Д-р Володимир Овсійчук під час відкриття виставки в Острозькій академії. Фото: Ярослав Мізерний

Після презентації мистці Ірина Вах, В. Манько, Марія Иванишин, Марія Янко та З. Шульга поділилися своїм писанкарським вмінням.

На закінчення свята делеґація зі Львова приготувала несподіванку: в художній ґалерії академії було представлено святкове та весільне вбрання, яке продемонстрували студенти університету та діти.

Катерина Огулєва

Всеукраїнський семінар СУМ

20-21 березня Спілка Української Молоді в Україні проводила семінар „Ідеологія. Організація. Інформація“ для представників патріотичних молодіжних організацій. У ньому взяли участь понад 20 представників з Калуша, Кривого Рогу, Рівного, Харкова, Тернополя та Івано-Франківська.

Частину занять семінару проводив історик, журналіст, письменник та громадський діяч Святослав Липовецький. 19 березня в Острозькій академії завдяки СУМ в Україні відбулась презентація його книжки „Червоне і чорне“, присвяченої українському національно-визвольному рухові XX ст.

Максим Кобелєв

Свято на день народження Івана Мазепи

Промовляє Олександер Панченко.

ЛОХВИЦЯ, Полтавська область. – 21 березня відбулось вшанування дня народження гетьмана Івана Мазепи біля меморіяльної таблиці гетьманові.

У своєму виступі голова Лохвицької районної організації Всеукраїнського об'єднання „Свобода“ Олександер Панченко наголосив, що І. Мазепа був творцем й промотором низки визначальних для української нації історичних й державницьких подій.

„Спроби Кремля очорнити ім'я великого українського патріота і державного діяча І. Мазепи, розпочаті в період „святкування“ Полтавської битви в червні 2009 року, посилилися зараз, коли до влади в Україні внаслідок президентських перегонів прийшла більшість, складена із московських шовіністів, комуністів та олігархів, які намагаються атакувати українську державницьку ідею на усіх відтинках“, – сказав О. Панченко.

Він закликав присутніх ставати до лав української національної опозиції під егідою Всеукраїнського об'єднання „Свобода“ і давати рішучу відсіч усім недругам Укаїни.

Відзначення дня народження І. Мазепи продовжилися читаннями фраґментів з поем „Мазепа“ Джорджа Ґордона Байрона та Володимира Сосюри.

Захід закінчився виконанням Гимну України і стрілецької пісні „Червона калина“.

Прес-служба ВО „Свобода“

У Запоріжжі відзначили 20-річчя „Просвіти“

ЗАПОРІЖЖЯ. – 26 лютого відзначено 20-річчя відновлення Запорізького обласного об'єднання „Просвіта“ ім. Тараса Шевченка. В будинку культури „Орбіта“ були проведені урочисті заходи, які почались з виставки народних майстрів запорізького краю та друкованої продукції видавництва „Просвіти“. Програму продовжив благодійний авкціон книг, фонди з якого пішли на розвиток „Просвіти“.

Урочиста частина розпочалася з виконання Гимну України та доповіді голови Запорізького обласного об'єднання „Просвіти“ ім. Т. Шевченка Олега Ткаченка. За дорученням центрального правління та голови Товариства „Просвіта“, О. Ткаченко відзначив нагородами та почесними грамотами тих, хто стояв біля витоків відновлення Запорізького об'єднання.

У другій частині урочистостей відбувся концерт за участю просвітянського хору „Запорізькі козаки“, Анатолія Сердюка, кобзаря Запорожського краю Володимира Дяденка, колективу Запорізької міської козацької дитячо-юнацької спортивної школи бойового мистецтва „Спас“, театральної студії при Запорізькому університеті.

Концерт завершився співом „Ой, у лузі червона калина“ у виконанні хору „Запорізькі козаки“ та всіх присутніх у залі.

Олег Ткаченко

Родинний сиротинець у монастирі

ПОТЕЛИЧ, Львівська область.– 33-річна сестра Романа Мусенко стоїть у майбутній комп'ютерній клясі свого нового сиротинця у Потеличі, маленькому містечку України, і описує свою мрію: тут, на на місці зруйнованих стін і дірявої підлоги, стоятимуть шкільні лави з комп'ютерами. Це буде друга будівля у селі з достипом до інтернету...

„На початку 1990-их років ми навіть не могли собі уявити, що розпочнемо щось подібне, наш монастир був у жахливому стані", – розповіла вона.

Ця тиха, неговірка жінка розпочала будувати родинний сиротинець на пожертви, довіру від людей та ласку Божу. У країні, де у минулому сиротинці майже „колектували" осиротілих дітей, щоб дістати більші субсидії від держави, сиротинець сестри Романи та інших сестер Ордену св. Йосифа Обручника стає моделлю на майбутнє. Покладаючись тільки на пожертви, сестра плянує прийняти 10 сиріт до сиротинця та 50 у садочок, реформуючи спосіб виховання сиріт на Україні. Вона мала намір закінчити сиротинець до 2010 року, проте будівля і досі потребує нових вікон, а кімнати все ще порожні.

Сестра Романа Мусенко з сиротами.

„Коли вони ситі і чисті, вони не будуть красти і не підуть на вулицю", – сказала сестра Романа.

Це саме ствердив автор популярної книжки„Наташі", канадський журналіст Віктор Малярек: „Дослідження показали, що багато з дівчат на вулиці є сиротами. Вони є найранимішими з усіх".

Засновники першого дитячого садочку в Україні, сестри Ордену св. Йосифа Обручника, зробили дуже багато, щоб покращити життя українських сиріт. Після відновлення монастиря на початку 1990-их роках вони придбали ще одну велику будівлю у 1996 році. Отримали істотну підтримку від кількох американських добродійників, від Української Католицької Освітньої Фундації, Карпатської Фундації, від українських середовищ в Італії та Еспанії.

Загалом сестри одержали 1 млн. грн. (приблизно 140 тис. дол.), але потребують ще принаймі 450 тис. грн. (56 тис. дол.), щоб зробити будівлю придатною для життя і щоб її утримувати. В один момент сестра Романа мала лише 30 тис. грн. (приблизно 4,000 дол.) і не мала можливости вчасно платити будівельникам, та вони продовжували працювати – тільки тому, що довіряли сестрам. У грудні сестри заборгували їм близько 150 тис. грн., чекаючи на подальші пожертви. На щастя, недовіра місцевих мешканців таки перетворилась на довіру, і тепер жителі села приєднались до зусиль сестри Романи.

Сестра Романа Мусенко стоїть у майбутній комп'ютерній клясі.

Якщо хтось бажає скласти пожертву для сиротинця в Потеличі, звертайтесь до Української Католицької Освітньої Фундації у Чикаґо за нижче поданою адресою: Ukrainian Catholic Education Foundation (UCEF), 2247 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622-4828 з зазначкою: For Sister Romana-Potelych. Тел.: (773) 235-8462, факс: (773) 235-8464. Електронна пошта: ucef@ucef.org.

Михайло Рудзинський

Переклад: **Ірина Залужна-Ленцик**

У Києві діє Музей Української Народної Республіки

Відкриття Музею Української Народної Республіки 22 січня 2009 року. Фото: Олександер Кучерук

КИЇВ. – В будинку Української Центральної Ради в 1917-1918 роках працював і ухвалював свої рішення перший український парлямент, який очолював український історик Михайло Грушевський.

У цих стінах ухвалено усі чотири Універсали, що зафіксували поступ від культурної автономії українського народу до повної державної незалежности Української Народної Республіки.

У 1995 році на чільній стіні будинку стараннями ентузіястів було встановлено таблицю з текстом: „У цьому будинку з 4/17 березня 1917 року по 29 квітня 1918 року діяла Українська Центральна Рада – перший представницький орган незалежної України", а у передпокої – меморіяльну таблицю з зображенням провідних діячів УНР. Таким був початок музею.

1998 року поруч з будинком Центральної Ради було зведено пам'ятник М. Грушевському.

А вже 2004 року на відзначення 125-ліття від дня народження Голови Директорії УНР Симона Петлюри на чоловій стіні будинку відкрито таблицю про те, що тут буде споруджено пам'ятник С. Петлюрі.

На 1991 рік в будинку діяв Київський міський будинок учителя (нині це комунальне підприємство), де він перебуває і нині. Тут проводили свої заходи різні національ-демократичні та націоналістичні організації і партії, зокрема Організація Українських Націоналістів, Українська республіканська партія, Народний Рух України та інші.

Думка про створення окремого музею існувала давніше. А 2008 року Український інститут національної пам'яті (УІНП) у порозумінні з міською владою приступив до створення Музею Української Народної Республіки в історичній споруді Української Центральної Ради. 7 травня 2008 року УІНП провів прес-конференцію, на якій було проголошено про започаткування музею.

В основу експозиції покладений принцип збереження державотворчих традицій доби Української Революції 1917-1921 років. Вітрини містять тематично згруповані експонати, що відображають усі етапи розвитку державницького руху початку XX ст., створення і діяльність Української Центральної Ради, Генерального Секретаріяту, згодом народних міністерств. Окремо виділена експозиція про Героїв Крут.

У спеціяльних вітринах розташовані військові однострої Армії УНР, Української Галицької Армії, Січових Стрільців. До музею передали численні раритети закордонні українці, громадські діячі з США, Франції, інших країн.

Олександер Кучерук

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Хоч на годину на Вкраїну!...“

Лідія Корсун

НЮ-ЙОРК. – Вистава „Хоч на годину на Вкраїну“ – це ще один сценічний шедевр, здійснений актором та режисером Іваном Бернацьким і його Драматичною студією, під духовною еґідою церкви св. Юра в Ню-Йорку. Студія аматорська, але всі, кому пощастило бути 14 березня на прем'єрі цієї вистави, вийшли з неї враженими високим професіоналізмом її виконавців, починаючи від автора сценарію, режисера і виконавця головної ролі І. Бернацького.

Шевченкіяна І. Бернацького налічує уже 10 вистав. З них у Ню-Йорку ця – вже шоста.

У виставі йдеться про Тараса Шевченка, його думки і почування в роки заслання в Оренбурґських степах.

Парох церкви св. Юра о. Вернард Панчук, ЧСВВ, представляючи гостей та автора вистави, сказав на адресу І. Бернацького дуже теплі і справедливі слова, наголосивши на тому, що мати у громаді талант такого европейського рівня – це дар Божий на славу нашої культури. Високу оцінку театрові засвідчила присутність на прем'єрі владик Стемфордської єпархії Павла Хомницького та Василя Лостена, протиігумена Филипа Сандрика, Генерального консула України в Ню-Йорку Посла Сергія Погорельцева, директора Генеральної дирекції з обслуговування закордонних представництв України Павла Кривоноса. Головного спонсора – Федеральну кредитову кооперативу „Самопоміч“ в Ню-Йорку представляв її президент Богдан Курчак.

Й ось початок. Лине музика, звучать слова:

„Невільникам і сиротам усіх часів і народів присвячується“.

Актори двома групами займають місця зліва та справа від сцени. А на середину її виходить І. Бернацький – у шовковій сорочці европейської моди середини XIX ст., з чорним бантом, в руках – шевченківський сюртук. Неймовірна зовнішня схожість з молодим Т. Шевченком!

Відкрилося дійство однією з найвідоміших поем Т. Шевченка – „І мертвим, і живим, і ненарожденим землякам моїм в Україні і не в Украйні моє дружнєє посланіє“. Ніби ж усім добре відома, найчастіше цитована поема. А от у мистецькому обрамленні І. Бернацького хрестоматійний твір звучить так актуально, мовби писаний не 165 років тому, а сьогодні, після цьогорічних президентських виборів в Україні і приходу до влади донецького клану олігархів.

Після вступних слів „В своїй хаті своя правда, І сила, і воля“ актор, перевтілюючись в образ Поета-пророка, звертається до нас з закликом подивитися на себе зі сторони, побачити гріхи свої, полюбити щирим серцем „велику руїну“... Кілька десятків поколінь змінилося, а ми все ще не схаменулись, все чекаємо вказівки сусіда („нехай скаже німець, ми не знаєм“), все ще запобігаємо перед чужим: „Так і претесь...І всі мови Слов'янського люду – Всі знаєте.... А СВОЄЇ ....“ – і тут погляд актора запитально зупиняється на глядачах, довга, аж мурашки біжать по спині від неї, павза, а тоді продовження: „Дасть-Біг! – колись будем І по свойому глаголать, Як німець покаже...“.

І знову дошкульне : „Доборолась Україна До самого краю....“. І знову актор робить довгу, вкрай напружену паузу. І вирок: „Гірше ляха свої діти Її розпинають!“.

А далі – про тих, хто нині при владі: „...Ясновельможнії гетьмани. Чого ж ви чванитеся, ви! Сини сердешної Украйни! Що добре ходите в ярмі, Ще лучче, як батьки ходили... Не дуріте дітей ваших, Що вони на світі На те тільки, щоб панувать...Схаменіться! Будьте люди. Бо лихо вам буде. Розкуються незабаром Заковані люде...“. І з самої глибини душі: „Обніміться ж, брати мої, Молю вас, благаю!“

По цьому – барабанний дріб, і російською мовою, з вимовою того часу, звучить офіційний вирок: за крамольні вірші заслати Шевченка до Оренбурської фортеці. З власноручною дописокю царя: „Под строжайшій надзор бєз права пісать і рісовать“.

Повірте, дорогі читачі, що в мене бракує сили переказувати все, що діялося на сцені – в такій мірі воно хвилювало душу і збуджувало розум. У всіх віршах і піснях (а співали їх відомі вокалістки Люба Щибчик і Вероніка Канінська), в образах персонажів Шевченкових поем (артисти Юрко Михайлів, Людмила Грабовська, Володимир Курило, Християна Місюк, Галина Оленич), в пластичних малюнках (Ірина Сидір, Наталя Дудко, Остап Антонюк),у хореографії (Марія Хоптій і Василь Яців, Ірина Рідка і Денис Клюзов) зримо, хвилююче і надзвичайно асоціятивно поставало Шевченкове життя, проєктуючись на сьогоднішній день України, на наші гіркі думи, розвіяні ілюзії і незгасні надії...

Кульмінаційна ж сцена, в якій устами Шевченка-Бернацького звучить програмний для усієї вистави вірш, викликала сльози в багатьох очах...

„Хоч на годину на Вкраїну!
На неї гляну, подивлюсь,
і мов добро кому зроблю
Так любо серце одпочине...“

І звичайно ж, сильне враження викликала заключна сцена, коли всі виконавці вистави повторюють рефрен: „Ох, не однаково мені!“. Цим висловлено і людську, і громадянську позицію режисера-постановника, виконаця ролі Т. Шевченка, і всіх інших учасників вистави, і усіх присутніх в залі.

Що можна ще сказати? Хіба те, що цю виставу треба повезти в Україну, там вона відкриє очі багатьом. І звичайно, цей знаменитий сценічний твір варто повторити у всіх найбільших місцях поселення українців у США.

Після вистави (зліва): Владика Василь Лостен, Іван Бернацький, парох церкви св. Юра о. Вернард Панчук.

Сцена з вистави: Тарас Шевченко – Іван Бернацький, Ярема – Остап Антонюк, Оксана – Христина Місюк.

Українки виступили на сцені УІА

НЮ-ЙОРК. – 27 березня д-р Ангелина Ґаделія – одна з українських віртуозів клавіятури, дуже навантажена концертними виступами у кращих залях Ню-Йорку і світу – дала свій довго очікуваний концерт в Українському інституті Америки.

Свій причинок у святкування 200-ліття Роберта Шумана піяністка заявила вишуканою програмою „Бунте Блеттер оп. 99“ та пов'язаними з ними „Варіяціями“ на теми Р. Шумана авторства Йоганеса Брамса, написаними в 1854 році.

Подібну синтезу творів А. Ґаделія зробила у пов'язанні з етапними творами Левка Ревуцького та Олександра Скрябіна. „Прелюди оп. 4“ Л. Ревуцького відзначаються багатошаровістю фактури. Гармонійна мова їх дуже співзвучна з „Сонатою 4“, написаною у 1903 році властивим скрябінським кольористичним стилем.

Поміж ними А. Ґаделія вставила три п'єси сучасного американського композитора – 101-літнього Еліота Картера. У двох його дивергсіях з 1999 року А. Ґаделія блискуче зіграла складні ритми, а в „Ланцюжку“ з 2006 року невпинним „перпетуум мобіле“ відтворила моторичну, подиву гідну швидкість нот.

Як у романтичних творах, так і в імпресіоністичних п'єсах А. Ґаделія творила технічні дива. Все пройшло злагоджено, з чітким ритмом та гарним звуком. Тими якостями вона заворожувала публіку.

У гібридному концерті брало участь „Львівське дуо“ з виконавцями Соломією Івахів (скрипка) та Маріянною Гумецькою (фортепіяно). Вони так, як і А. Ґаделія, ветерани на сцені Українського інституту Америки.

„Львівське дуо“ виконало „Рапсодію ч. 1“ Бели Бартока, „Сонату“ Віктора Косенка та „Циганську рапсодію“ Моріса Равеля. Виконавці мали змогу показати віртуозні вмілості в рапсодіях, випоннених „народними“ цікавинками технічного характеру. В „Сонаті“ В. Косенка звучить неспокійна брамсівська тканина, яку М. Гумецька бравурно виконала. Судячи з бурхливих оплесків, концерт мав успіх.

Богдан Марків

Сестри Максимовичі співали в Україні

МИРГОРОД, Полтавська область. – Американки українського походження Ганя, Донна і Каріна Максимовичі з Фльориди відвідали у вересні 2009 року українську землю з концертною програмою, організованою Українським культурно-просвітницьким центром у Маямі (президент Ірина Дзюбинська) за фінансової підтримки з боку відомих меценатів Галини та Олексія Воскобійників.

Творчу подорож сестри розпочали з концерту у селі Калайденці Лубенського району на Полтавщині, а далі на співачок чекали концертні залі Києва, Миргорода, Івано-Франківська, Львова.

Сестри ще у дитинстві охоче брали участь у різних просвітянських і мистецьких дійствах, були учасницями мистецької групи „Українські танцюристи в Маямі“, якою керував їхній батько Тарас Максимович, чудовий педагог і справжній професіонал сцени.

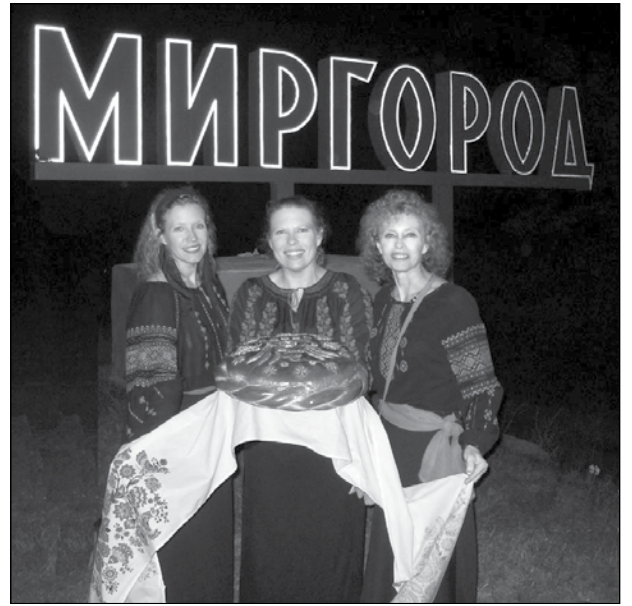
Особливим був потяг до української народної пісні, а перші аранжування були зроблені під впливом творчости відомої співачки Квітки Цісик і тріо „Калина“. У 1987 році сестри записали дебютний альбом українських народних пісень „Золота хвиля“, пісні з якого звучали у радіопрограмах США, Канади, України, а також на різних фестивалях і концертах.

У Миргороді, на батьківщині О. Воскобійника, в інших містах їм аплодували, ними захоплювались, перед ними схиляли голови.

Г. Максимович, найстарша з сестер, виховує шестеро дітей, працює вчителькою математики та захоплюється художньою керамікою. Д. Максимович – шкільний психолог, керує церковним хором. Третя сестра – акторка і письменниця.

Візита золотого пісенного тріо Максимовичів стала знаменною подією у мистецькому житті України.

Анатолій Сазанський

Сестри Ганя, Донна і Каріна Максимовичі в Миргороді.

На вшанування композитора Василя Безкоровайного

На презентації нотного збірника Василя Безкоровайного в Симферополі (зліва): генеральний директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков, Заслужений працівник культури України Богдан Безкоровайний і Заслужена артистка України Наталя Безкоровайна. *Фото: Ольга Носова*

ТЕРНОПІЛЬ. – В Україні відзначено 130-річчя від дня народження українського музиканта й композитора Василя Безкоровайного. На честь цієї річниці Тернопільська обласна адміністрація присвоїла ім’я видатного земляка одній з музичних шкіл міста. 26 лютого у школі відбулася перша в Україні вистава його музичної казки „Червона Шапочка“, яка свого часу була поставлена в Торонто, Ню-Йорку та в інших містах Канади, США і Австралії. В Симферополі, видавництво „Таврія“ випустило збірку його музичних творів „П’єси на українські теми для фортепіяна в чотири руки“.

3 березня відбулося ювілейне погашення художнього конверту, випущеного „Укрпоштою“ до пам’ятної дати. В залі пошти кримської столиці була розгорнута ювілейна виставка, на якій були показані видані за кордоном і в Україні твори В. Безкоровайного, оригінали його рукописів, світлини, луна-ла його музика.

Зі словами вітання до тих, хто прийшов на урочистості, звернувся головний організатор заходу в Симферополі, відомий музикант, Заслужений працівник культури України, внучатий племінник композитора Богдан Безкоровайний.

Олекса Рубан

СИМФЕРОПІЛЬ. – „Коли я вперше зіграла на фортепіяні вокальний твір „Затремтіли струни“ нового тоді для мене композитора Василя Безкоровайного, то зрозуміла, що він написаний ніби для мене“, – сказала Заслужена артистка України Наталя Безкоровайна, дружина Б. Безкоровайного, яка першою відкрила для українських слухачів сім із більш як 40 створених ним солоспівів, записавши їх із оркестром народних інструментів Національної радіокомпанії України у 2002 році на компакт-диску під такою ж назвою, який увійшов до золотої колекції українського музичного мистецтва.

Нова зустріч з творчістю В. Безкоровайного відбулася в залі мистецтв Кримської республіканської наукової бібліотеки ім. Івана Франка. На ній було представлено новий нотний збірник „П’єси на українські теми для фортепіяна в чотири руки“.

Презентацію провело Симферопольське міське науково-творче товариство ім. В. Безкоровайного спільно з Всеукраїнським інформаційно-культурним центром в рамках відзначення 130-річчя від дня народження композитора.

Заслужений працівник культури України Богдан Безкоровайний розповів про нове видання.

На презентації збірника учениці Симферопольської музичної школи ч. 1 Злата Семенова і Олена Батлук виконали в парі з Веронікою Євдокимовою дві п’єси композитора В. Безкоровайного – „Вийшли в поле косарі“ та „Вільхівка“. Вони першими й отримали в подарунок від видавців нове нотне видання, яке незабаром надійде в усі музичні школи Симферополя.

Завершальним акордом свята музики став виступ Заслуженої артистки України Н. Безкоровайної, яка виконала в супроводі концертмайстра Тетяни Єрмакової два його солоспіви – „Затремтіли струни“ і „Де ж ти, листочку?“.

Валентина Настіна

Михайла Старицького не забули в селі Кліщинцях

Село Кліщинці на Черкащині, розсташоване на правому березі Кременчуцького водосховища, будь-якої пори року приваблює до себе численних гостей своєю скромною красою – ошатними будівлями, затишними вулицями та мальовничими краєвидами. Цікаві Кліщинці і своєю історією, багато сторінок якої прикрашають імена видатних людей, чиї долі навічно пов’язані з цим селом.

Книга Михайла і Людмили Старицьких, видана 1930 року у Львові.

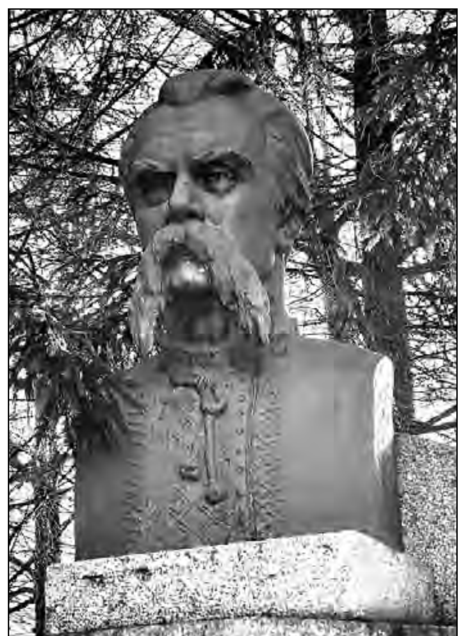
14 грудня 1840 року у Кліщинцях, тоді Полтавської губернії, в родині дрібного поміщика, відставного офіцера, народився Михайло Старицький – поет, прозаїк, драматург, перекладач, актор, режисер та організатор першого в Україні професійного театру.

М. Старицький виступав як один з продовжувачів національних традицій у театральному мистецтві. У 1883-1893 роках він став керівником першої в Україні професійної трупи корифеїв українського театру, де творили такі могутні таланти, як Іван Карпенко-Карий, Марія Заньковецька, Панас Саксаганський, Микола Садовський.

У 1983 році в Кліщинцях відкрито літературно-меморіяльний музей М. Старицького, в якому налічується близько 1,500 експонатів, що розповідають про життя і творчість мистця.

У 2000 році спільним рішенням районної державної адміністрації та обласної організації Національної спілки письменників України засновано літературно-мистецьку премію ім. М. Старицького.

Олександер Костирко,
Черкаси

Погруддя Михайла Старицького в селі Кліщинцях на Черкащині.

Літературно-меморіяльний музей Михайла Старицького в селі Кліщинцях.
Фото: Олександер Костирко

У залі музею Михайла Старицького.

Брати Микола і Андрій Лисенки в степах України

ЗНАМ'ЯНКА, Кіровоградська область. – Коли помер Тарас Шевченко, майбутній композитор Микола Лисенко був ще юнаком, студентом Київського університету. Він писав твори на слова Т. Шевченка, не раз організовував вечори пам'яті Кобзаря, але не міг передбачити, що через десятиліття їхні нащадки зустрінуться у степах України, у невеличкому залізничному містечку Знам'янці.

Рід Лисенків – з села Гриньки, що на Полтавщині. Зв'язки родини композитира з Кіровоградщиною вже не одне десятиліття досліджує патріярх краєзнавства В'ячеслав Шкода. Його бабуся Олімпіяда – донька внука Шевченкової сестри Катерини, яка, одружившись, виїхала у сусіднє з Кирилівкою село Зелена Діброва, коли маленькому Тарасові було дев'ять років.

Єлисаветґрад за часів Лисенків. Вулиця Перспективна.

Найпримітніше серед цих зв'язків – перебування брата композитора Андрія Лисенка у Знам'янці, де він прожив разом з родиною майже 20 років. Випускник медичного факультету Київського університету служив лікарем Балтійської фльоти, був добровільцем санітарного відділу у Сербії, яка у 1876 році воювала з Туреччиною, лікарем військових шпиталів у Миколаєві, Кишиневі, на пароплавах Верхньо-Дунайської фльотилії. Його заслуги перед тодішньою імперією дозволяли претендувати на посаду лікаря у Києві, але він разом з сім'єю (на той час мав уже чотирьох дітей) виїхав на станцію Знам'янка, де став головним лікарем залізничної лікарні, оселившись в одному із закутків Чорного лісу, неподалік містечка.

Якраз у цей час (весна 1885 року), у Знам'янку приїхав брат дружини М. Лисенка – Олександер Липський, активний учасник гуртка „Народна воля". Він був під поліційним наглядом і сподівався у провінційному містечку знайти перепочинок від набридливої уваги поліції. А. Лисенко влаштував його домашнім учителем у родину лісничого. Але скоро доноси в поліцію відновилися, О. Липському довелося буквально втікати зі Знам'янки. Серед його паперів знайдено книгу з автографом Марії Барілоті (Тобілевич), що свідчило про зв'язки народовольця з театральною родиною Тобілевичів.

А. Лисенко, який свого часу, ще студентом, брав участь як учасник хору у постановці оперети М. Лисенка „Різдвяна ніч", за порадою драматурга Михайла Старицького, свого давнього друга, у якого квартирував під час навчання, і з його допомогою організував серед робітників станції аматорський музично-драматичний гурток. У п'єсі М. Старицького „Не судилось" ролю Катрі грала донька лікаря Наталя, яка пізніше стала професійною акторкою, зіркою німого кіно.

Під час революційних подій 1905 року А. Лисенка обрали головою страйкового комітету та відрядили на станцію Люботин, де спалахнуло повстання робітників, для узгодження дій. У своєму нарисі, присвяченому постаті А. Лисенка, краєзнавці В. та Євген Шкоди цитують тодішню єлисаветґрадську газету „Голос Юга", яка писала про виняткову організованість та дисциплінованість знам'янських страйкарів. Вони дали відсіч чорносотенцям з Єлисаветґраду, які прибули на станцію аґітувати за свої ідеї. В грудні 1905 року А. Лисенка арештували і вислали у Вятську губернію.

М. Лисенко не раз гостював у брата в Знам'янці. Особливо тривалим було таке гостювання улітку 1892 року, коли в Києві лютувала холера і родина композитора кілька літніх та осінніх місяців проживала у селі Орлова Балка, неподалік містечка. Саме у цьому селі мала свій маєток польська родина Шимановських, 10-ий син яких Кароль тоді вже вчився у Єлисаветґрадській музичній школі Густава Нейгауза. Гру юного музиканта тоді слухав М. Лисенко і схвалив її, зауваживши у хлопчика неабияке музичне обдарування.

В Орловій Балці композитор здійснював оркестрування опери „Тарас Бульба". З вікон будинку було чутно музику. Син композитора Остап пригадував, що батько часто грав разом з дядьком Андрієм, який теж тонко розумів музику.

Родина клопотала перед владою, аби дозволили засланцеві виїхати за кордон на лікування, бо здоров'я його різко погіршилось. Такий дозвіл з великими труднощами було отримано, але у 1910 році, повернувшись до Києва, А. Лисенко помер у Києво-Святошинській санаторії, не доживши й до 60 літ.

На приміщенні Знам'янської лікарні, де працював А. Лисенко, у 1975 році встановлено меморіяльну дошку на його честь, а у 1983 році, до 100-річчя лікувального закладу, лікарні присвоєно його ім'я.

Ще через дев'ять років Знам'янській музичній школі присвоєно ім'я М. Лисенка.

Сам же композитор, хоч і народився у селі Гриньки, перші шість років свого життя, як стверджує у своєму щорічнику „Історичний календар Кіровоградщини" краєзнавець Володимир Босько, жив у Крилові (нині – Світловодськ), де батько служив у кирасирському полку. Якраз у той час там же проходив військову службу відомий російський поет Афанасій Фет, який, за твердженням краєзнавців, навчав хлопця російській абетці. Хлопчик був охочим до грамоти, не раз просив в офіцерів олівці, щоб писати букви, тож отримав прізвисько „олівчик".

У 1880 році М. Лисенко виступив у Єлисаветґраді (колишня назва Кіровоґраду) з великим концертом. У Єлисаветґраді з 1904 по 1917 рік мешкала донька М. Лисенка – Галина. Її чоловік, викладач комерційного училища Костянтин Шило мав гарний голос, часто виконував українські народні пісні. Родина належала до українофільського гурту, який об'єднував навколо себе нотаріюс Василь Нікітін, який став першим головою Єлисаветґрадської „Просвіти". Коли чекісти у 1928 році арештували В. Нікітіна, у його справі не раз згадували й К. Шила – як небезпечного для радянської влади українського діяча.

Світлана Орел

***

<u>*У СВІТІ ПОЕЗІЇ*</u>

Пісні Лесі Любарської з Борщева

Леся Любарська живе у Борщеві, Тернопільської области. Вона – член Асоціяції українських письменників та журналістів України, активна громадська діячка, багато працює над пропаґуванням правдивої історії України серед громадян, опікується інвалідами в Борщівському районі, очолює районне літературно-мистецьке об'єднання „Ліра", якому 9 березня виповниться п'ять років. Л. Любарська видала вже дев'ять книжок (п'ять з них – дитячі), має понад 100 пісень на власні слова, які можна почути на центральному та обласному радіо. Кілька років тому Василь і Л. Любарські створили обласну організацію „Берег єднання" ім. Романа Шухевича, яка в день загибелі героя бере участь у заході на місці спалення його тіла біля Пам'ятного хреста, у 12 кілометрах від Борщева. Тут відбуваються фестивалі патріотичної пісні, сценарії яких пише і веде Л. Любарська. Вміщуємо один з віршів Л. Любарської.

Лелеча доля

Вже березень струмками грає,
З весною сонце розмовляє.
І знов за сотню миль здалека
Летить у рідний край лелека.
Скажи, лелеченьку, мені,
Як там, за синіми морями?
Чи сумував ти за полями,
Що залишив на довгі дні?
Візьми з собою на крилі
Маленьку гілочку калини,
І пам'ятай, що Україна –
Куточок рідної землі.
Присів на хату, притомився,
У цім саду він народився.
Знайомі птаху гори й доли,
Не зраджував він їм ніколи.
Крокує красень серед жита,
Любується красою літа.
В гнізді чекають маму й тата
Птахи, малі лелеченята.
Вже скоро відлітати треба,
В дорогу кличе синю небо.
Край рідний довго не побачить,
Лелече серце тихо плаче.

Леся і Василь Любарські у місті Турка, на Львівщині, на Літературному конкурсі ім. Мирона Утриска, де вона стала лавреатом.

Любка Колесса – королева фортепіяна

Анатолій Житкевич

ТОРОНТО. – 19 серпня 1997 року на кладовищі „North York" поховали Любку Колессу. І саме того дня, за випадковим збігом обставин, представники української діяспори Канади урочисто передали дирекції Музичномеморіяльного музею Соломії Крушельницької у Львові архів цієї відомої піяністки.

Архів складався з портретів, світлин, документів, великої кількости авдіокасет, старих грамофонних платівок, витинок з газет та журналів, програмок та афіш її концертів у Німеччині, Австрії, Польщі, Франції, Англії, Україні, США, Канаді та інших країнах світу.

Ось уже 13-ий рік минає відтоді, як немає серед нас Л. Колесси. А було ж усе – перші виступи, перші успіхи, перші радіопрограми, перші появи на екранах телевізорів.

15 липня 1937 року в журналі „Жіноча доля", що виходив у Коломиї, було опубліковане таке повідомлення: „Дня 3 червня, під час прийняття в австрійському посольстві Любка Колесса була представлена еспанській королеві. Того самого вечора вона виступала на радіо, через телевізію. Телевізія – це новий винахід, щось подібне, як мале кіно, тільки що не пускаються фільми, а зображення переноситься повітрям зі студії. Тому тих 1,000-2,000 телевізійних абонентів у Лондоні оглядали Любку, як вона в українському національному одязі, грала на фортепіяні українські композиції Василя Барвінського й Остапа Нижанківського".

А значно раніше, 1929 року, її гру слухали в Києві, Харкові та Одесі. Блискуча техніка і музикальність піяністки просто заворожували слухачів. Побувавши на одному з її концертів, відомий український поет-неоклясик Михайло Драй-Хмара присвятив їй свого вірша, який так і називається – „Любці Колессі". Ось кілька рядків із нього:

У серці троянди і буз:
несе мені радість антена,
прозору, як тіло медуз,
легку як мазурки Шопена.
Я нюхаю світло і звук,
я чую, як грає проміння,
я бачу: на цвинтарі мук
нове проростає насіння.

Цікаві спогади залишила піяністка про свої відвідини України: „За контрактом я мала відбути вісім концертів, а за тих три тижні я відбула 20. Моя концертна програма була дуже різноманітна; вона складалася з творів Бетговена, Шуберта, Баха, Моцарта, Шумана і мого улюбленого Шопена. Для виступу з оркестрою я мала слідуючі концерти: два фортепіянних концерти Шопена, концерт Моцарта, концерт Бетговена та концерт Ліста.

Уранці я випросилася, щоб піти і хоч трошки побачити Київ. Із провідником і моєю мамою ми поїхали оглянути Печерську Лавру. Коли ввійшли до храму, один старенький монах підійшов до мене і дав мені до рук потримати реліквію, у якій, за його словами, був кусник дерева хреста, що на ньому був розіп'ятий Ісус Христос. Я була зворушена до сліз. Монах поблагословив мене та сказав: „Я дав тобі потримати цю реліквію на щастя, і пом'яни свою Батьківщину в молитвах своїх".

Любка Колесса

А наступного дня я мала змогу знову поїхати оглянути місто, яке тонуло в зелені квітучих каштанів, а головно – Шевченківський бульвар. Ми відвідали Миколаївський і Андріївський собори, а також св. Софію. Ціле місто розміщене на горах, повне зелені і пахучих квітів, залишило в мені незабутнє враження".

Варто нагадати, що Л. Колесса виступала з концертами ще й у Харкові та Одесі. І всюди її зустрічали з пошаною й любов'ю. Особливо вразила зустріч з одеською публікою в оперному театрі, коли перед виставою „Запорожець за Дунаєм" вона підійшла до краю ложі, щоб оглянути залю, а глядачі впізнали її й усі встали, чим визнали свою любов і шану до неї. То був час розквіту таланту піяністки, коли її ім'я знали всі в Европі.

Л. Колесса народилася 19 травня 1902 року у Львові, в родині професора Львівського університету Олександра Колесси – автора тексту відомої пісні „Шалійте, шалійте". Із славного роду Колессів вийшло багато синів і дочок, які добрими справами та діяннями уславили свою Батьківщину. Л. Колесса своїм фахом обрала музику, яку перебрала від своєї бабці Ольги Літинської – учениці проф. К. Микулі, що був учнем Фредерика Шопена. І саме бабця стала першою вчителькою музики своєї онуки. А коли сім'я Колессів виїхала на проживання до Відня, де батько був членом Віденського парляменту, там вже були інші вчителі.

1921 року Л. Колесса закінчила Віденську музичну академію і розпочала концертні виступи в Европі, здійснила велике турне по Еспанії, виступала з концертами у Львові, Станіславові, Перемишлі, Тернополі.

У 1937 році піяністка переїхала до Англії, де 13 березня одружилася з англійським дипломатом Трейсі Філіпсом. У 1939 році в них народився син Ігор. 1938 року Л. Колесса здійснила велике турне Південною Америкою і здобула визнання піяністки світового рівня. Такою технікою, експресією та віртуозністю розмаху не володів ніхто з піяністів того часу. У період

(Закінчення на стор. 19)

ФІЛАТЕЛІЯ

Художні конверти України в 2010 році

У 2010 році на художніх маркованих конвертах України будуть зображені пам'ятки старовини – каплиця ікони Божої Матері „Неопалима купина" в Чернігівській області, українські дерев'яні церкви Закарпаття, костел свв. Петра і Павла на Волині, старообрядницька церква Покрови св. Богородиці в Житомирській області, собор Різдва Пресвятої Богородиці в Сумах.

На конвертах також будуть показані Криворізький історико-краєзнавчий музей, будинок-музей Антона Чехова „Біла дача" в Ялті, музей-садиба Івана Миколайчука в селі Чортория Чернівецької області, літературно-меморіяльний музей Леся Мартовича в селі Торговиця, Івано-Франківської области, музей-садиба Ольги Кобилянської в селі Димка, Чернівецької области.

Ряд конвертів буде присвячено видатним особам до ювілейних річниць, зокрема будуть випущені конверти до 320-річчя від дня народження кошового отамана Запорізької Січі Петра Калнишевського, 220-річчя від дня народження поета Петра Гулака-Артемовського, 200-річчя від дня народження астронома і математика Олексія Савича.

Будуть конверти до 170-річчя від дня народження актора і режисера Марка Кропивницького, письменника Михайла Старицького, 130-річчя від дня народження композитора і диригента Василя Безкоровайного, 120-річчя від дня народження поета і літературознавця Миколи Зерова, 100-річчя від дня народження музичного діяча, засновника органної школи Арсенія Котляревського, архітектора Анатолія Добровольського, етнографа з Закарпаття Федора Потушняка, художника Федора Манайла, кобзаря Володимира Перепелюка, гончаря Івана Білика, 90-річчя від дня народження письменника, філософа, громадського діяча Миколи Руденка, 75-річчя від дня народження поета Василя Симоненка.

В числі визначних подій та ювілейних дат буде показано 925-річчя першої писемної згадки про Луцьк, 750-річчя від часу першої письмової згадки про Бучач, 650-річчя від часу першої згадки про місто Угнів, 75-річчя від часу першої згадки про селище Ямпіль, 350-річчя заснування міст Тростянець і Дергачі, 225-річчя відкриття у Маріюполі поштової контори і заснування Чорноморського адміралтейського правління в Херсоні, 300-річчя заснування Лисичанська, 150-річчя відкриття телеграфного зв'язку в Харкові, до 100-річчя електричного трамваю в Одесі, Українського лікарського товариства, створення зоотехнічної станції „Асканія-Нова" – тепер науково-дослідної установи в системі Академії аґрарних наук України .

У пляні – конверти до 70-річчя утворення Чернівецькій області, 50-річчя початку серійного випуску першого українського автомобіля малої кляси „Запорожець" (на базі авта „Фіат-600"), заснування 29 листопада 1960 року міста Комсомольськ на Полтавщині, Київської дитячої музичної школи, 20-річчя Декларації про державний суверенітет України. З'являться конверти до 65-річчя перемоги у Другій світовій війні, днів медичного працівника, матері, журналіста, працівників освіти, всесвітнього дня пошти, міжнародний днів осіб похилого віку і захисту дітей.

Л. Хм.

Любка Колесса...

(Закінчення зі стор. 18)

між двома війнами вона здійснила 178 виступів.

В 1940 році Л. Колесса еміґрувала до Канади, де 21 грудня вперше виступила з концертом у Торонто, а невдовзі дала серію концертів у супроводі симфонічної оркестри Торонтської філармонії.

Від 1942 року почалася її педагогічна діяльність. Її було обрано завідуючою фортепіянним відділом Торонтської консерваторії, де вона працювала до 1949 року. У січні 1948 року піяністка успішно виступила в Карнеґі-гол в Ню-Йорку. Востаннє на великій сцені Л. Колесса виступила 14 грудня 1950 року, знову ж таки в знаменитому Карнеґі-голі.

Її вважали однією з найвидатніших піяністок сучасности. „Вона творила музику, яка мала бути в Карнеґі-гол, – писала про неї газета „Ню-Йорк таймс" 28 січня 1948 року. Її називали „українським дивом".

У 1954 році Л. Колесса залишила концертну діяльність і остаточно перейшла на педагогічну працю. Її учнями були відомі піяністи і педагоги Андре Аселін, Маріо Барнарді, Това Бородінський, Говард Бровн, Ричард Греско, Джон Гавкінс, Клермонт Пепін, Євген Плавуцький, Іреней Жук, Люба Жук, Ірина Кодра, Христина Осадца, Марта Шлемкевич-Савицька та багато інших.

В останні роки Л. Колесса відійшла від публічного життя і проживала самітньо, спілкуючись тільки з невеликим числом осіб. У 1999 році компанія „Рекорд" випустила серію її компакт-дисків з творами відомих українських композиторів.

Л. Колесса померла на 93-му році життя. На її могилі є лише короткий напис: „Любка Колесса – піяністка", хоча хотілося б, щоб на цій чорній плиті світилися золотом стрічки з вірша М. Драй-Хмари:

О, пращури прийшлих віків,
в музику закохані діти,
для вас я всю душу розрив,
скарби, найдорожчі у світі.

ЧИТАЧІ ПРО КНИГИ

Тернистий шлях Євгенії Сакевич

Вперше я зустрів Євгенію Сакевич на виборчій дільниці 7 лютого нинішнього року. Вона була спостерігачем на виборах президента України. На маленькому столику біля неї лежало кілька книжок, і я попросив дозволу переглянути книжку „Не вмирає душа наша". Цю її книжку я прочитав і своїми враженнями хочу поділитися з читачами „Свободи".

Є. Сакевич пережила в дитинстві Голодомор, зазнала підневільної праці в німецьких таборах в часи Другої світової війни, мала три хірургічні операції на серці уже в мирний час. Чи не забагато цього для однієї людини? Але вона усе пережила і донесла до нас правдиву історію свого поніведеного часом життя, долю української жінки.

„До 40 років я не хотіла розмовляти на цю болючу для мене тему, – пише Є. Сакевич. – Я хотіла забути все і насолоджуватись життям. Проте душевний біль неможливо було викорінити з мого серця. І я розповідала мою історію друзям... Люди, не знайомі з історією України, до глибини серця були зворушені моїми розповідями про батьків, засланих у Сибір, про голод, поневіряння маленької дівчинки... Часто мене кидало в плач, адже знищили моє життя, мою сім'ю, але я намагалася пересилити себе...".

Книжка її спогадів, яка побачила світ у США англійською мовою, має назву „Одна жінка, п'ять життів, п'ять країн". В Україні спогади були надруковані в 2004 році під назвою „Не вмирає душа наша. Доля сироти з Українського Голодомору".

Є. Сакевич зробила все можливе, щоб світ дізнався про Голодомор-геноцид в Україні. Додали снаги зустрічі і розмови з Джеймсом Мейсом в 1991 році, який працював над матеріялами про Голодомор. Вона ще більше загорілася працею над своїми рукописами. Захоплення малярством спонукало написати картини. В цьому пляні Є. Сакевич досягла успіхів на професійному рівні, мала нагороди. Її картини, об'єднані темою Голодомору, у 2008 році демонструвались на виставці в музеї Івана Гончара у Києві.

Є. Сакевич писала листи до членів Конґресу США, закликаючи їх підтримати боротьбу України за свободу, на зустрічах з українськими громадами виступала з особисто написаною вiдозвою. Як член Каліфорнійської асоціяції допомоги Україні збирала фонди на допомогу Україні, заохочуючи інших особистим прикладом. Їй добре відомі людські страждання і горе.

Приємні і радісні згадки залишила творча праця вільнонайманою моделькою в Генуї і Міляні, Римі і Венеції, Ню-Йорку і Лос-Анджелесі. Починаючи з 1968 року, вона часто їздила в Україну, не рахуючись з витратами. З січня 1992 року була координатором комісії при Кабінеті міністрів України з питань приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходила від різних країн.

Хвилюючою була зустріч з двома братами і їхньою родиною. Це все, що залишилося від колись заможної сім'ї „куркуля" і „ворога народу" Василя і Неоніли із хутора Кам'яна Балка.

В 1995 році відвідала хутір і з почуттям жалю відчула, що вже не належить до його мешканців. Кілька старших людей ще пригадали батька і показали будинок її дитинства. Тепер її батьківщиною стала Америка.

Федір Швець,
Розвіл, Каліфорнія

Патріоти...

(Закінчення зі стор. 3)

українській репутації від рідної дитини – коломийської студентки! „Не так тії вороги, як добрії люди". Болить, що так легко спантеличити наших добрих людей умисними плітками.

Несмак, який мені залишила заява коломийської студентки, трохи поправило повідомлення знайомих мені історика і політичного аналітика Костя Бондаренка й історика Ксені Сладкевич з аґенції „MS Brand". Вони заснували в Києві „Історичний клюб", метою якого (цитую з надісланої мені інформації) є „формування національної історичної школи та впровадження сучасної концепції історичної освіти".

Організатори трактуватимуть історію як аналітичну науку та інструмент прогностики, що „може слугувати надійною базою для прийняття життєво важливих рішень щодо нашого майбутнього".

Цей клюб раз на місяць запрошуватиме істориків, аналітиків суміжних дисциплін, спеціялістів з громадських зв'язків та інших зацікавлених осіб. Зустрічі клюбу мають відбуватись в Київському інституті проблем управління ім. Горшеніна, який очолює К. Бондаренко, тонкий аналітик і прогнозист української політики.

Вибори відбулися. Україна має нове-старе керівництво. Патріоти, як видно з післявиборних виступів, не дуже вдоволені командою, котра стала на чолі України. У В. Януковича (і мені це дуже цікаво!) ніякого еврейського коріння не знайшлось і він дістав більше голосів в другій турі.

Через кілька років, надіюсь, більш освічені українські виборці зроблять краще рішення, а тим часом хай пильнують усі ходи обраної влади, хай активно займаються політичними справами. На мою думку, українцям треба займатись серйозною історичною освітою в усіх частинах країни – і в діяспорі не менше. А ділити населення України на патріотів і непатріотів – це кивання пальцем в чоботі і товчення води в ступі, як казали мої патріотичні предки.

„Універсум" і „Універ" – полярні видання в Дніпропетровську

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Письменник-філософ Володимир Селіванов мешкає нині в місті Запоріжжі. Його справжнє прізвище – Буряк. Він – професор двох університетів: Дніпропетровського і Запорізького. Активна викладацька діяльність не перешкоджає публічній пропаґанді ним своїх наукових досягнень та ідей, які є неординарними і надзвичайно корисними.

Наприкінці січня В. Селіванов презентував у Дніпропетровську зібранню журналістів, літераторів та науковців свою нову книгу „Universum", яка щойно побачила світ у спільному виданні двох київських видавництв „Ярославів вал" та „Український письменник". Кажуть, що по-справжньому філософа може зрозуміти тільки філософ, бо вони мають спільну любов – мудрість. Але В. Селіванов вважає, що лише дитині, свідомість якої ще не зіпсована складнощами та умовностями цивілізації, легко і щиро відкриваються світи універсуму (так автор називає всесвіт).

Презентована книга – це роздуми про особливості національної свідомости українців, їхню духовну екзистенцію, тобто „спосіб існування". Автор з використанням спостережних екзистенційних оцінок аналізує різні „коди українства".

От, наприклад, українці, котрі мешкають на Подніпров'ї, мають свої коди українства – степ, вітер, Дніпро, які суттєво відрізняються від кодів поліщуків або гуцулів, лемків, буковинців. Саме коди, у яких міститься глибинна народна культура, і врятували самобутність кожної народности у межах єдиної України. Аби не втратити одвічно набуті коди, українцям треба цікавитися, вивчати і знати досвід попередніх епох – як історичний, так і лінґвістичний.

В. Селіванов народився 1944 року в Дніпропетровській області. Закінчив історико-філологічний факультет університету, 20 років працював редактором на Дніпропетровському телебаченні, у 2003 році захистив докторську дисертацію „Фолкльорне, художнє та публіцистичне мислення в контексті інтелектуально-образної еволюції".

Протягом усіх філософських досліджень у книзі автор демонструє глибокий піетет до кодів у природі взагалі, української ж зокрема: „У природі все розмовляє поза нами, тому справжнього всього ми ніколи не чуємо".

У „Етнічному поетичному атласі" наведені „персональні образи світу, етносу і світи образів". Їх 150. Наведемо лише кілька: буття – навстіж розчахнуті ворота ранку; віра – вічна ріка у човнику серця; вогонь – царство кінця; душа – поле клопотів; музика – райдуга щастя і болю.

І метафоричне завершення твору В. Селіванова: „Фінал – несподівана заковика родоводу. Скільки його не сієш, а він виростає початком... Тихо. За ворітьми історії пасеться олень українського степу. Роги стер вітер. Все стирається на вигоїнах етнічної пам'яті".

Протилежне від „Універсуму" призначення має журнал „Univer", який з листопада 2009 року почав виходити у Дніпропетровську. Видання з'являється раз на два тижні накладом 5,000 примірників, чого достатньо для 50 тис. студентів міста. Друк – кольоровий, висоякісний, на крейдованому папері, а ціна – лише 4 грн. Такий дешевий журнал може придбати у вільному продажу навіть такий бідний студент, який не отримує стипендії.

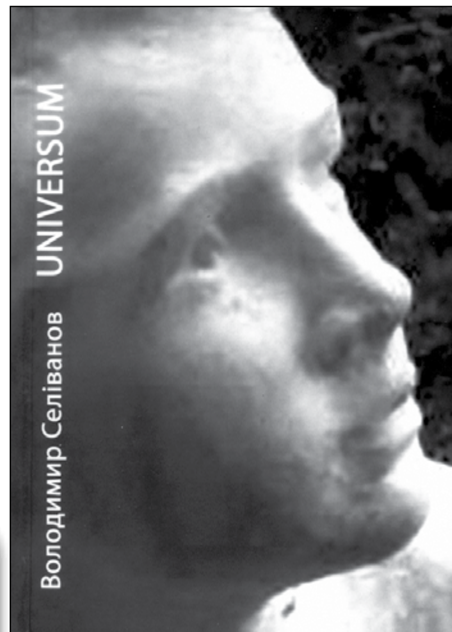
Чи відповідають зовнішні характеристики видання його змістові? Отут і розпочинаються проблеми.

У статті про хабарництво викладачів... не засуджують. Журнал на конкретному прикладі одного +з державних університетів подає плату за складання іспитів зимової сесії: філософія – 200 дол., історія – 150 дол., чужинська мова – 130 дол.; загалом – 480 дол. За ці кошти можна придбати комп'ютер.

Студенти охоче діляться своїм та чужим досвідом написання „шпаргалок" з використанням комп'ютерних технологій, стільникових телефонів, авдіопрогравачів та ін. І знову ж, це – не засудження методів обману викладачів і, за великим рахунком, усієї системи освіти, а публічний обмін досвідом шахрайства.

Новий журнал, спеціяльно призначений для студентів, містить тексти російською мовою. Навіть засновник і видавець журналу названий російською мовою – „Коммерческое общество „Кірілл і Мефодій". А може й добре, що журнал адресовано росіянам? Нехай українці читають „Universum".

Володимир Єфимов

Обкладинки книги „Universum" і журналу „Univer".

ПЕРЕЖИТЕ І НЕ ЗАБУТЕ

Нескорене село Антонівці – база повстанців

ТЕРНОПІЛЬ. – Минулої зими на сесії обласної ради депутати визнали реабілітованими мешканців сіл Русилів Бучацького та Антонівці Шумського районів. 67 років тому урочище „Дігтярня", що поблизу села Антонівці, стало своєрідною столицею південної Волині. Тут розташувався штаб воєнної округи Української Повстанської Армії „Волинь-Південь", де пройшли вишкіл до 17 тис. осіб, а в жовтні 1943 року стався один з найбільших боїв між українськими повстанцями та німецьким військом. Нині на цьому місці створюють духовно-культурний музейний комплекс „Антонівці-округа".

У лісі за кілька кілометрів від Антонівців у березні 1943 року курінний Іван Климишин організував табір УПА. Влітку тут уже були штаб воєнної округи „Волинь-Південь", підстаршинська школа, курси медичних сестер і різні господарські частини – від пекарні до миловарні. 16-річна Лариса Медведчук-Ступницька з Кременця здобувала тоді медичний досвід. На два роки була старша від неї Марія Боярська-Паламар з Шумська. Вони пережили сталінські табори, заслання, тривалу розлуку з батьківщиною.

Вони пам’ятають події вогняного жовтня 1943 року. Тоді в таборі було 2,000 вояків-упівців. Почався жорстокий бій. Гітлерівці застосували авіацію. Ліс горів, в небо здіймалися клуби чорного диму. Чимало українських патріотів загинуло. Їх поховали на цвинтарі в Антонівцях. Є повстанське кладовище і в урочищі „Дігтярня".

У день відзначення героїчних подій на повстанському цвинтарі відправляють Панахиду, хрести зав’язують у рушники, а на могилах палахкотять свічки пам’яті. Дорогою від штабу воєнної округи УПА до кладовища перед кожним деревом горять лямпадки, на білій полотнині лежить хліб, а поруч – інформація про кожного з упівців, які полягли у борні за Україну. В лісовому масиві відтворюють сцени з повсякденного життя повстанців: на бойове завдання збирається чота, медсестри перев’язують пораненого, готують медикаменти, далі на багатті готують їжу. І линуть повстанські та стрілецькі пісні, звучать спогади очевидців подій 1943 року.

Свічка та хліб – пам’ять про полеглих.

1992 року тут почав діяти музей під відкритим небом, створений за спогадами свідків, а два роки тому ухвалено створення духовно-культурного музейного комплексу „Антонівці-округа". В лісовому урочищі поблизу Антонівців постала таборова каплиця, що поєднала в собі елементи церковної та монументальної архітектури й водночас стала домінантою музейного комплексу, пам’ятником борцям за незалежну державу. Взялися й за відновлення криївки, де розмістять основну експозицію з історії національно-визвольних змагань.

В’їзний пам’ятний знак „Табір воєнної округи УПА „Волинь-Південь". Фото: Микола Шот

Трагічною була доля самих Антонівців. Село, перша згадка про яке датується 1540 роком, офіційно перестало існувати 1952 року. Ще восени 1946 року радянські органи розправилися з патріотичним селом, вивезли майже 180 родин в Запорізьку область й до Сибіру. У селі було 470 дворів, дві церкви, млин. Карателі трощили стіни хат, розбивали черепицю, розшивали стріхи, непокірних зачиняли в льохи. Згодом на місці знищених хат посадили ліс. Проте господарі 20 дворів не здалися, жили у селі, яке вже не значилося на мапі, майже 40 років без електрики, крамниці, дороги. Лише наприкінці квітня 1990 року Верховна Рада України повернула Антонівцям знову статус села. Тепер у селі – понад 10 дворів. Деякі хати похилилися під тягарем своїх літ. У них живе історія. І добре, що люди прагнуть пізнати її такою, як вона була насправді.

Микола Шот

Лариса Медведчук-Ступницька (зліва) та Марія Боярська-Паламар на повстанському цвинтарі.

Реконструкція повстанського життя 1943 року.

Важка доля зв’язкової „Оксани"

Тетяна Будар

Мешканка міста Бережани, що на Тернопільщині, Ольга Заяць-Мерещак – одна з жертв жорстокого сталінського режиму. Палка патріотка України, активна учасниця Організації Українських Націоналістів, вона в 1949 році була засуджена до розстрілу. Та доля розпорядилася по-своєму: цій жінці довелось перенести і довгі роки таборів, і боротися за виживання в часи тоталітарного більшовицького режиму.

У селі Волиця Бережанського району, де вона народилася, українське населення збиралося в будинок „Просвіти", де ставили вистави, концерти, ділилися враженнями від прочитаних книг чи газетних статтей.

З молодих літ дівчина віддано працювала зв’язковою (псевдо „Оксана"), виконуючи завдання служби безпеки ОУН. В 1945 році її вперше арештували органи НКВД, у 1946 році – вдруге. У Бережанській тюрмі сім місяців зазнавала жорстоких тортур.

У Тернополі допити теж були жорстокими. Три доби тримали

(Закінчення на стор. 22)

Ольга Заяць-Мерещак (у першому ряді зліва – п’ята) серед ув’язнених жінок на каторзі у Воркуті.

НОВІ ВИДАННЯ

Перемищина – не забута земля

Ярослав Стех, „Пропам'ятна книга українських діячів Перемищини", Видавництво „Сполом", Львів, т.1 – 2007 рік, т.2 – 2009 рік.

Той великий історичний факт, що сучасна держава Україна є вже повнолітня під оглядом свого віку, має свою суверенну і неподільну територію і міжнародну ґарантію державного суверенітету, дуже помітно позначився на ментальності українців, котрі досі залишаються на відірваних від материка українських етнічних територіях.

Сьогодні жоден українець вже не мусить показувати, що Україна знаходиться в його серці, бо вона існує на всіх картах світу як геополітична реальність, і кожен школяр може показати без труду, де саме вона знаходиться. Тільки на запитання, де починається Україна, тепер можна одержати відповідь вказуванням рукою на серце.

Така відповідь є похвальною, одначе, не вичерпує питання в його територіяльному аспекті. Ніхто по сьогоднішній день не проводив жодних соціологічних досліджень на тему українських етнічних територій. Сьогодні мало хто з українців усвідомлює собі, що сучасна держава Україна не охоплює в своїх межах навіть половини українських етнічних земель. Будь-які досліди на цю тему все ще ведуться приватно і напівприватно.

З давніших часів маємо тільки епохальну картографічну працю професора Володимира Кубійовича „Атляс України і суміжних країн", виданий українською і англійською мовами у Кракові в 1942 році.

Важливість цієї теми зрозумів журналіст та історик Ярослав Стех, який Перемищині присвятив вже два томи і найближчим часом плянує видати третій.

Перемишль – це один з образів української історії, і якраз ці два згадані томи дають досить повне уявлення про те, що Перемищина – це українська земля, що на ній споконвічно жили і нині, всупереч великим нещастям, живуть українці.

З книжок Я. Стеха читач довідується, що Перемищина відігравала велику церковну і культурну ролю в житті української Галичини. Звідси вийшла ціла плеяда будителів української свідомости. Автор двотомної мемуарної праці про Перемищину і її околиці описує історію цієї землі іменами та біографічними довідками конкретних людей, відомих особливою активністю в українському середовищі.

Необізнаний з темою читач матиме змогу зрозуміти й належним чином оцінити боротьбу українців Перемищини і цілого Закерзоння за збереження національної ідентичности.

Я не намагаюся Я. Стеха, добре відомого з україномовних часописів, представляти. Він автор численних статтей, нарисів, монографій, переважно на тему Закерзоння. При тому він бере активну участь у громадському житті. Він – член Національної спілки письменників України та інших громадських організацій.

Хто може передбачити сьогодні, як історія розвиватиметься у майбутньому? І не можна виключити ситуації, коли питання державної належности Перемищини знову стане відкритим. І тоді подані Я. Стехом факти мати епохальну значимість для політичних арґументів.

Обидва томи можна купити, висилаючи чека на 50 дол. до автора: Jaroslaw Stech, 80 Coe Hill Dr., Apt. 414, Toronto, On, M6S 3C9. Крім того, можна подавати на електронну пошту (jaroslawstech@yahoo.com) відгуки на ці томи, а також матеріяли, які можуть бути використані у третьому томі.

д-р Мар'ян Ковальський,
Торонто

Важка доля ...

(Закінчення зі стор. 21)

коло стіни, кажучи: „Ти в Бережанах не призналася, а в нас буде інакше".

І ось суд. Смертний вирок. Але й це не злякало мужню дівчину. Смертний вирок замінили 25-річним ув'язненням, після якого – п'ять років заслання і стільки ж – позбавлення прав громадянства.

У лютому 1950 року її вивезли у Воркуту. Тут довелося спізнати всі жахи північної зими: під час страшної завірюхи мусіли міцно триматися за руки, щоб не бути рознесеними вітром і не загинути серед снігів. Проте конвоїри на це не зважали: „бандерівці" в будь-яку погоду повинні були прокладати залізниці.

У 1956 році, під час амнестії, була звільнена, вийшла заміж за репресованого, який був родом із Підволочиського району. В Сибіру народила дочку, але дитина захворіла й померла.

В Україну О. Заяць-Мерещак повернулася в 1967 році. Працювала на цегельному заводі, згодом – на склозаводі. Сім років її не приписували за місцем проживання – була „другосортною". Та жінка мужньо несла свій хрест, в душі сподіваючись, що справа, якій вона присвятила свою молодість, не була марною. Виросло двоє синів, є онуки. Україна стала незалежною державою.

Нині ветеран ОУН і Української Повстанської Армії О. Заяць-Мерещак, як і мільйони жінок, надіється на торжество справедливости у своїй молодій державі – визнання УПА воюючою стороною.

ПОДОРОЖІ

Клевань: невідомі сторінки історії

Містечко Клевань розташоване над річкою Південна Стубла, на її правому березі. Річка впадає в ріку Горинь і згадується в „Літописі руському" під датою 1150 року: „А на другий день він (Ізяслав) поїхав од Луцька до Пересопниці і тут застиг зненацька Гліба. Бо в той час Гліб стояв табором вище від города Пересопниці, на річці Стублі, і звідти ледве втік сам Гліб у город".

Назва річки має праслов'янське походження, болгарською мовою слово „стубель" означає криницю. Саме ж містечко Клевань згадується в одному з додатків до „Повісті минулих літ" під 1113 роком як місто Коливань біля Рівного.

Свою назву містечко, як стверджував відомий дослідник XIX ст. о. Аполоній Сендульський, отримано від слова „Хлевинь" – давня назва хлівів для худоби. Колись сюди приганяли багато рогатої худоби, бо тут був пункт для обміну худоби на хліб. Для худоби були побудовані „хлевини", від яких поселення і отримало назву.

Ще в літописну добу місцеві власники містечка на давньому городищі побудували дерев'яний замок з земляними валами та дубовими частоколами на них, з сторожовими вежами, бійницями, але все те було змито Батиєвою повінню 1240 року.

В XV ст. першу писемну згадку про Клевань знаходимо під датою 1458 рік. Саме того року князь Михайло Чарторийський отримав від Великого князя Литовського Свидригайла дарчу грамоту на містечко, і з того часу аж до 1870 року Клевань був власністю князів Чарторийських, а самі князі стали називатися – Чарторийські на Клевані. До 1914 року ця дарча грамота зберігалася в місцевому храмі Різдва Христового.

В 1475 році князь Михайло на старому замковищі розпочав будівництво величавого замку, а закінчив будівництво його син Федір. Замок нагадував велике гніздо орла на горі, оточеній глибокими ровами, заповненими водою Південної Стубли. Кам'яні стіни з вежами і бійницями робили його неприступним. Само містечко князі обвели земляними валами з дубовими частоколами і вежами на них. На той час Клевань вважався неприступним для ворога.

Православні українські князі Чарторийські поруч з замком побудували храм Божий, і з того часу, на тому церковищі, дотримуючись святости місця, виростали нові святині замість попередніх. 1514 року постала церква Пречистої Богородиці. Про це будівництво дізнаємося з духовного заповіту ігумена Дерманського монастиря Івана Стефановича.

Про монастир св. Михайла, заснований на Круговищі, над річечкою Чорною, згадували в своїх працях Михайло Грушевський, Іван Огієнко (Митрополит Іларіон), відомі дослідники краю оо. Микола Теодорович, А. Сендульський, проф. Олександер Цинкаловський.

Автор цих рядків кілька разів відвідав Клевань і біля села Жобрин, де в Горинь впадають річки Південна Стубла і Путилівка, за допомогою місцевих старожилів виявив ще одну річечку – Чорну, яка бере свої витоки з Круговища, неприступної в минулому трясовини.

Річечка Чорна несла до Горині справді чорну з трясовини воду, за що і дістала свою назву. Саме на її високому березі було засновано монастир-скит, фундатором якого був князь Федір Чарторийський. У 1970-1980-их роках меліоратори викопували черепи і кістки іноків, чорні кам'яні хрести з могил монастирського кладовища, які влада з Рівного наказала повикидати в трясовину.

Монастир св. Михаїла на Чорній занепав після переходу князів Чарторийських на римо-католицьку віру, бо вже не отримував матеріяльної допомоги. Окатоличені і ополячені князі Чарторийські перестали турбуватися про місцеві православні святині, а з 1704 року містечко Клевань перестало бути їхньою резиденцією.

1777 року князь Адам Чарторийський побудував на місці православної церкви Різдва Пречистої Богородиці мурований храм Різдва Христового для єзуїтів. Під час польського повстання 1830 року проти москалів від одверто підтримував повстанців і після жорстокої розправи над поляками еміґрував до Франції, де й помер.

Замок Чарторийських у Клевані після вигнання з нього єзуїтів залишався порожнім, і лише пізніше Тадеуш Чацький організував тут дворянське світське училище, яке певний період було в квітучому стані. Число учнів в ньому сягало 400 чоловік, але училище було з польською мовою навчання, перебуваючи під опікою Римо-Католицької Церкви і нічого спільного не мало з місцевим українським людом.

Після повстання 1830 року училище було зачинене, а створена 1833 року в Луцьку гімназія перенесена до Клеванського замку. Цей навчальний заклад проіснував тут до 1836 року, а тоді був переведений до Рівного. З того часу замок залишався порожнім аж до 1877 року, коли після ремонту сюди було переведено з Дерманського монастиря духовне училище, яке готувало кандидатів до вступу у Волинську духовну семінарію.

Під час Першої світової війни в Клеванському замку був військовий шпиталь. В 1919 році Клевань окупували московські більшовики і в будинку місцевого жителя Лукаша Пташківського розмістили штаб військової частини.

Призамковий храм Різдва Христового (1777 рік) в Клевані.

Одного дня з будинку вийшов комісар з юрбою вояків. Він виніс залишений біженцями образ св. Миколая, і більшовики почали стріляти в святиню з револьверів. За підрахунками Л. Прашківського, вони вистрелили 20 разів, але жодна куля не влучила в святий образ. Комісар помітив, що це вплинуло на вояків, вилаяв їх за невміння стріляти, вихопив шаблю і з усієї сили вдарив по іконі, але лише порізав обличчя святителеві. Після цього більшовики залишили в спокої поранену святиню. Відтоді св. Миколая на цій іконі називали Пораненим.

З містечком Клевань і навколишніми селами Білів, Жуків, Грабів та іншими мене пов'язують чисельні подорожі до цього реґіону Волині. Вперше я побував у містечку в 1995 році. Найбільше цікавив мене монастир св. Михайла. При вході охоронна таблиця-пашпорт з датою святині – 1514 рік. Охоронці перестаралися, бо Пречистенський храм, що стояв на місці церкви Різдва Христового, побудованої князем Адамом Чарторийським 1777 року, не має нічого спільного з давнішою святинею, окрім місця, де вона була. Мурована дзвіниця датована 1844 роком. За вівтарем храму є кілька могил.

Знаю з історичних джерел, що в храмі є поховання князів Чарторийських, речі, ікони та книги з давнього монастиря, але моя спроба щось оглянути натрапила на гострий і безапеляційний опір московського попа о. Івана, який перервав службу і зажадав від мене пашпорта. Я подав своє службове посвідчення, але священик заявив, що на ньому немає підпису керівника установи і воно підроблене. Я показав чіткий підпис директора і печатку з тризубом. Напевне, тризуб так налякав московського „батюшку", що він не помітив підпису. Замок, колись неприступне гніздо Чарторийських, бовванів порожнечою.

Так було 14 років тому. А минулого вересня я знову побував в Клевані. Тут відкрили санаторій для ветеранів, серед яких лікуються ветерани Української Повстанської Армії. В цьому немала заслуга народного депутата св. п. Василя Червонія.

Знайомими стежками прямую до церкви Різдва Христового, де о. Іван усе ще виводить своє чужою мовою до нечисельної пастви. Навчений гірким досвідом з минулої зустрічі з ним, оминаю святиню і прямую до замку. Стіни його описані брудною лайкою, в приміщеннях повно сміття, побитих склянок і пляшок від пива. Кожна европейська країна пишалася б таким замком, бо він приваблював би тисячі туристів.

Від замку прямую до храму Успіння Пресвятої Богородиці на колишньому кладовищі, який належить до Української Православної Церкви Київського патріярхату. Його настоятелем є випускник Волинської духовної семінарії о. Володимир Миросьь, який радісно зустрічає мене. В святині і навколо неї відчувається рука господаря – гарно розмальований іконостас, образи, вишиті рушники, дерев'яні лавки вздовж стін та інше надають святині українського вигляду.

Від о. В. Мирося дізнаюся, що він виходець з волинського села, з дитинства прагнув до церкви. Був настоятелем давнього храму св. Параскеви в селі Понебель, а по тому – в Клевані. Має також світську освіту, яку здобув у Острозькій академії. З розмови дізнаюся, що при церкві є гарний хор, яким керує Катерина Бондаренко. В складі хору 25 парафіян.

З ворітьми від входу до храму – предавній, вгрузлий в землю по самі рамена, кам'яний хрест з тесаного каменю, який, без сумніву, належить до XVI-XVII ст. Місцеві старожили стверджують, що під ним – поховання козаків часів визвольної війни 1648-1654 років.

Ліворуч від церкви – дзвіниця, збудована коштом парафіян в 2004 році. Її голосисті дзвони сповіщають вірним радісні і сумні новини. Довго оглядаю мальовничі околиці, предавній клеванський замок, вибудований нашими предками і на думку приходять слова з вірша „Чигиринський колодязь" поетеси Ліни Костенко:

Козацька твердже,
давній Чигирине,
уламок слави серед цих полів!
Усе святе, усе неповториме,
усе чекає невимовних слів...

Володимир Рожко,
Луцьк

Біля замкового мосту в Клевані (XVI ст.). Фото: Володимир Рожко

Пам'яті музиколога і хормайстра Юрія Оранського (1917-2008)

Зліва: професор музики Куртіс-інституту Наталія Котович, Юрій Оранський, співак Метрополітан-Опери в Ню-Йорку Андрій Добрянський, Богдан Тодорів (фото 1984 року).

Св. п. Юрій Плевако-Оранський був учителем музики в Українському музичному інституті. Його завжди бачили при фортепіяні за творенням нових мелодій, чи при диригуванні оркестрою або хором, або при вислуховуванні голосів кандидатів до дитячого хору. У зустрічах з людьми він був завжди приємно усміхнений, з зацікавленим виразом обличчя.

У 1951 році президент Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУДАК) д-р Володимир Ґалан організував український хор з новоприбулих політичних іміґрантів, щоб протиставити його хорові з СРСР, який на запрошення Місії СРСР в ООН їздив по Америці з аґітацією проти українських утікачів до США. На дириґента було запрошено Ю. Оранського. Хор прийняв назву „Співоче товариство ім. Тараса Шевченка". Пізніше змінено назву на „Кобзар".

У 1952 році відбулася вистава опери „Іван Мазепа". Ю. Оранський готував хор і солістів до участи в цій опері. В опері І. Мазепа був представлений як гетьман України – борець за її волю. Щоб протидіяти цій виставі, Москва вирядила до Метрополітан-опера в Ню-Йорку свою оперу „Мазепа", де гетьман представлявся як зрадник московського царя і ворог „воз'єднання" Московщини з Україною.

Ю. Оранський народився в Харкові 1917 року. У 1935 році він вступив у Харківську консерваторію, вивчав історико-хормайстерську теорію та оперно-симфонічне диригування. Пізніше він поглибив музичну освіту у Фрайбурзі, Німеччина, ставши професором музики.

Багато праці він присвятив музиці для дітей, організував найбільший дитячий хор при Українському музичному інституті у Філядельфії. Більшого не було у країнах поселення українців. З надзвичайною майстерністю та з педагогічною послідовністю, вирозумінням і витривалістю, з любов'ю до українських дітей і дитячої музики він провадив цей хор.

Важко вчити дітей, більшість з яких не вміє читати і не бачила ніколи музичних нотів. Ю. Оранський мав добру систему: діти спершу вчились чітко вимовляти слова пісні, а коли уже знали їх напам'ять, він розділяв їх по складах у нотах. Коли діти мали досконалу вимову, тоді починали вивчати мелодію.

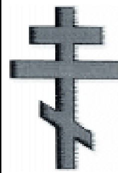
Широкий розголос в українській еміґраційній пресі мав виступ дитячого хору з нагоди 250-ліття з дня смерти гетьмана І. Мазепи. Це був музичний твір Миколи Фоменка у трьох частинах. Хором диригував Ю. Оранський.

За сприяння Союзу українців-католиків „Провидіння" дитячий хор під орудою проф. Ю. Оранського виступив з оперою „Лис Микита" у найкращій залі Філядельфії – „Академія оф Мюзік", а пізніше у Пітсбурґу і в Чикаґо. На цьому Ю. Оранський не спинився. Були поставлені опери „Пан Коцький" Миколи Лисенка, „Дейзя" Ярополка Ласовського і багато концертів, присвячених творчості українських композиторів.

Найціннішим помічником у музичній діяльності була дружина Надія Оранська, солістка-співачка, а пізніше також його донечка Катруся, що виступала солісткою в дитячих операх.

Ю. Оранський відійшов туди, де цвітуть сади, закосичені в небесну красу, а нам залишив у спадку українську пісню. У смутку він залишив дружину Надію, дочку Катрю з чоловіком Петром Петиком і внучку – Александру Плевако-Петик. Ю. Плевако-Оранський відійшов у вічність 27 листопада 2008 року. Вічна Йому пам'ять!

Богдан Тодорів,
колишній голова батьківського комітету дитячого хору,
Філядельфія

З глибоким сумом сповіщаємо, що 25 березня 2010 р. у Ню-Йорку після тяжкої недуги відійшла у вічність

СВ. П.

МАРІЯ ДАНИЛІВНА ЛАВРІНЕНКО

(з дому НАРИЧКИНА)

Вірна дружина письменника Юрія Лавріненка, віддана нам мама й бабуся. Промені притаманної Їй життєрадости лишаються для нас неповторними.

Вічна Їй пам'ять і незгасима наша любов.

У жалобі й смутку:
син – МИКОЛА з дружиною МЕРІ та внуком АНДРІЯНОМ
дочка – ЛАРИСА з чоловіком ГІЛЯРІЄМ ЗАРИЦЬКИМ

У глибокому смутку повідомляємо
приятелів і знакомих
що 26 березня 2010 р.
відійшла у вічність в Норвуд, МА
наша найдорожча Мама, Бабуся і Сестра

СВ. П. ЯРОСЛАВА (КУЗЬМА) КУКІЛЬ

нар. 12 грудня 1921 р. в Хватові, Буський район, Львівська обл.

Панахида була відправлена 30 березня 2010 р.

Похоронні відправи відбулися 31 березня 2010 р. в Українській Католицькій Церкві св. Михаїла в Гартфорді.

Залишилися у смутку:
Син - Богдан з дружиною Керен
Донька - Маруся Порієр-Брендриф з мужем Велз
Донька - Віра Микита з мужем Ігором
Брат - Орест Кузьма з дружиною Оксаною
Внуки і внучки
Ближча і дальша родина в Америці, Канаді та Україні.

Вічна її память!

Замість квітів просимо складати пожертви на:

Saint Michael's Ukrainian Catholic Church
135 Wethersfield Avenue, Hartford, CT 06114-1112

The Ukrainian National Women's League of America
203 Second Avenue, New York, NY 10003-5706

The Children of Chornobyl Relief and Development Fund
60-C North Jefferson Road, Whippany, NJ 07981-1030

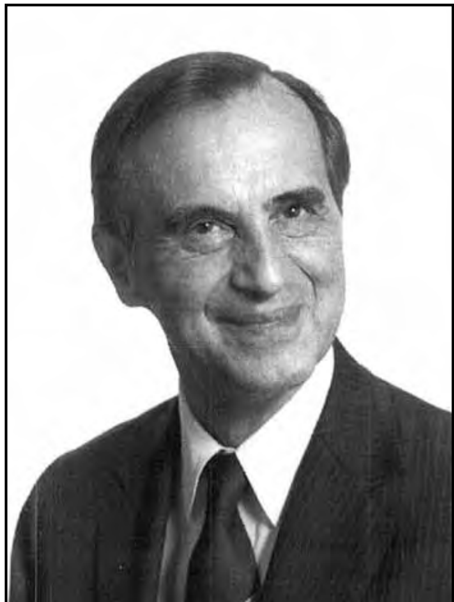
For on line expressions of sympathy please visit www.desopo.com.

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

Помер д-р Михайло Р. Цегельський – професор, дійсний член НТШ

Св. п. д-р Михайло Р. Цегельський

5 березня після довгої і важкої недуги в Ню-Йорку помер відомий лікар д-р Михайло Р. Цегельський. Ім'я покійного широко відоме не тільки серед лікарської громади в діяспорі, але також і в Україні. Він був висококваліфікованим акушером-гінекологом, автором багатьох медичних наукових праць, доповідачем на міжнародних конференціях й учителем та опікуном нового покоління спеціялістів у галузі акушерства й гінекології.

М. Цегельський народився 3 вересня 1918 року в Чернівцях. Його батьки походили зі знатних родин галицької інтеліґенції. Батько Роман зі славного роду Цегельських був професором фізики і довголітнім секретарем Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) у Львові. Мати Меланія походила з відомого роду Левинських. Її батько, о. Атанасій Левинський, був священником в Чернівцях, а відтак у Болехові.

Медичні студії М. Цегельський закінчив у Львові під час Другої світової війни, а ступінь доктора медичних наук отримав у відомому Ґетінґенському університеті в Німеччині в 1948 році. Рік по тому переїхав на постійне проживання до США. Спеціялізувався в галузі акушерства й гінекології.

Ставши висококваліфікованим фахівцем, він, окрім провадження приватної практики, працював директором відділів акушерства і гінекології в лікарнях Сайденгем і Лейді ов Мерсі в Ню-Йорку, а в 1995 році став професором Ню-Йоркського медичного коледжу.

М. Цегельський був активним членом Американської колеґії хірургів, Американської колеґії акушерства і гінекології, Американської екзаменаційної ради акушерства і гінекології, дійсним членом НТШ, Українського лікарського товариства Північної Америки (УЛТПА) та інших.

На жаль, з огляду на суворий радянський режим, д-р М. Цегельський не міг спілкуватися зі своєю альма-матер – Львівським медичним університетом. Щойно після здобуття Україною Незалежности в 1991 році з'явилася можливість для вільної комунікації з медичними колами в Україні. Д-р М. Цегельський співпрацював з заснованою в Чикаґо у 1977 році Світовою федерацією українських лікарських товариств (СФУЛТ), яка в 1990 році організувала Світовий науковий конґрес у Києві та Львові. М. Цегельський не тільки доповідав на конґресах СФУЛТ, але й допомагав їх організувати, читав лекції на тему акушерства й гінекології та післядипломного вишколу в цій галузі медицини. Конґреси відбувались українською мовою для поширення, передусім, української медичної термінології у зросійщених містах України.

Виступ М. Цегельського на конґресі СФУЛТ в Дніпропетровську 1994 року започаткував програму стажування студентів Дніпропетровської медичної академії у відділі акушерства й гінекології Ню-йоркського медичного коледжу. Д-р М. Цегельський був ініціятором і керівником цієї програми. Він сам відбирав на стажування кандидатів, переважно з п'ятого року медичних студій, зі знанням української та англійської мов. Майбутні медики проходили 12-тижневу клінічну практику разом з американськими студентами. Програма мала на меті ознайомити українських студентів з сучасними методами лікування та зменшити високу смертність в Україні немовлят і матерів при пологах. Стажування закінчили 11 студентів, які сьогодні є висококваліфікованими спеціялістами.

Другою українською академічною установою, з якою М. Цегельський тісно і плідно співпрацював, був Одеський державний медичний університет, ректор якого запросив професора читати студентам лекції з гінекологічної патології. Ці лекції були свого роду сенсацією в російськомовному місті Одесі, оскільки д-р М. Цегельський читав їх українською мовою, послуговуючись сучасною українською медичною термінологією.

У 1996 році під час конґресу СФУЛТ Наукова рада Одеського медичного університету надала М. Цегельському титул Почесного доктора й попросила його написати підручники українською мовою в галузі обстетрики і гінекології. Він без вагання приступив до праці, і незабаром у видавництві „Здоров'я" з'явився престижний підручник М. Цегельського „Акушерство і гінекологія". Наступна його праця – „Атлас гінекологічної патології" – вийшла накладом в Одеському медичному університеті (2002).

Останні роки свого життя М. Цегельський присвятив праці над післядипломною вишкільною програмою, призначеною для лікарів в Україні.

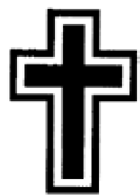
Д-р М. Цегельський переймався недосконалістю медичного обслуговування в Україні, браком сучасної медичної термінології і, передусім, зросійщенням української медичної літератури. Тому він радо погодився співрацювати з новоствореною гуманірною установою – Американсько-українською медичною фундацією (АУМФ), інкорпорованою в штаті Мишиґен, яка мала на меті спонзорувати видання англомовної медичної літератури українською мовою й поширювати її в Україні безплатно.

М. Цегельський став членом дирекції фундації й допомагав вибирати відповідні підручники та словники для перекладу. Він був одним з ініціяторів і спонсорів українського видання двотомного „Медичного ілюстрованого словника Дорланда".

Д-р М. Р. Цегельський залишив по собі багату спадщину, яка сприяє піднесенню української медичної термінології до міжнародних стандартів. Немає сумнівів, що його академічні праці допоможуть вишколювати лікарів в Україні рідною мовою та покращити медичну опіку українського народу.

Вічна Йому пам'ять!

д-р Павло Джуль

Ділимося сумною вісткою, що у Велику п'ятницю, 2 квітня 2010 р. відійшов у вічність

СВ. П.

інж. БОГДАН ЧАЙКІВСЬКИЙ

нар. 22 червня 1915 р. в Ліцині на Лемківщині.

ПАНАХИДА відбулася 6 квітня 2010 р. в похоронному заведенні "Morocco" у Кліфтоні, Н. Дж.

Похований 7 квітня на Українському цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

донька – Дарка з мужем Данєл Буадана та дочкою Ґілен і сином Матеєм

донька – Мелася з мужем Романом Куделя та синами Дем'яном і Гавриїлом

Лідія Ігнат, Мирослава Тершаковець і Тетяна Вендергайден з родинами, та дальша родина в Америці і Канаді.

В ічна Йому пам'ять!

--

Замість квітів просимо пожертви складати на Український Музей 222 East 6th Street, New York, NY 10003-8201

Пам'яті щирого патріота України

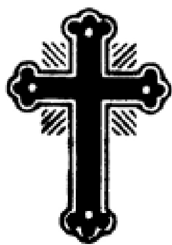
З глибоким сумом Генеральне консульство України в Ню-Йорку сприйняло жалобну звістку про відхід у вічність щирого патріота України Ростислава Миколайовича Василенка – Заслуженого артиста України, Почесного члена Спілки театральних діячів України, знаного в Україні і далеко за її межами педагога і письменника, унікальну, духовно й творчо обдаровану особистість.

Життєвий та творчий шлях Р. Василенка щільно пов'язаний з Україною, непростими віхами боротьби за державну незалежність та становлення нашої держави. Постійно перебуваючи в центрах культурного життя українських осередків Европи, Австралії та Північної Америки, Р. Василенко використовував всі свої творчі ресурси задля високої мети – добробуту та розквіту України.

Перебуваючи у важкому смутку в зв'язку з непоправною втратою, висловлюємо глибокі співчуття родині, близьким та друзям, які знали, поважали, цінували й любили Р. Василенка.

Поділяємо Вашу глибоку скорботу. Молимося і сумуємо разом з Вами. Світла пам'ять про Р. Василенка назавжди залишиться у наших серцях.

Генеральне консульство України в Ню-Йорку

Ділимося сумною вісткою, що 2 квітня 2010 р. в місті Бетлегем, Па. відійшов у вічність

СВ. П.

МИКОЛА НИЧАЙ

Народився 91 рік тому в Сільці, Львівської обл.

Жив у Сокалі, Львові, Торонто, Ню-Йорку, Лігайтоні та у Бетлегемі. Займався музикою (скрипка) і диригував церковними хорами.

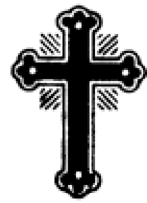
ПАРАСТАС відбудеться в неділю, 11 квітня 2010 р. о 7-ій год. вечора в Connell Funeral Home, 245 E. Broad St., Bethlehem, PA.

Похорон в понеділок, 12 квітня о 10-ій год. ранку з церкви св. Йосафата 1826 Kenmore Ave., Bethlehem, PA 18018.

У глибокому смутку залишилася

Родина Покійного в Америці й Україні

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 14 березня 2010 р. на 88-му році життя відійшла у вічність наша дорога МАМА і БАБЦЯ

СВ. П.

ОЛЕНА СОСЕНКО
з дому ГРИНЮК

Нар. 30 січня 1922 р. в Києві.
Замешкала у Львові, а від 1956 р. в Америці.

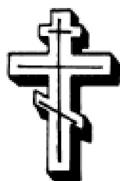
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 18 березня в Соборі с в в . Володимира і Ольги в Чикаґо, а тіло Покійної спочило на цвинтарі св. Миколая біля її мужа св. п. д-ра Романа.

Залишені у глибокому смутку:
сини – д-р ЮРІЙ з дітьми АНДРІЯНОМ, АНЕТКОЮ і АЛАНОЮ
– д-р ОЛЕКСАНДЕР з дружиною д-р МАРІЄЮ і дітьми ОЛЕКСАНДРОМ, ТЕРЕСОЮ і МИКОЛОЮ
дочки – МАРТА МІЦЕЛІ з мужем проф. ПАВЛОМ і дітьми ТАНЕЮ і РОМАНОМ
– д-р ЛІДА БІРЧ з мужем д-ром ХРИСТИЯНОМ і дітьми НАТАЛІЄЮ і МАРИСЕЮ
та ближча і дальша родина в Америці, Німеччині, Австралії й Україні.

Вічна Їй Пам'ять!

В пам'ять померлої, пожертви можна складати на:

1. **St. Nicholas Orphan's Fund, 8509 Sunnyside Ave., Chicago, IL 60656.**
2. **Ukrainian Catholic Education Foundation, 2247 W. Chicago Ave., Chicago IL 60622.**

Ділимось сумною вісткою, що 25 березня 2010 р., проживши 97 років, відійшла у вічність наша дорога МАМА, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

СВ. П.

ДОМНА ГУЖВА
з дому ДОРОГАНЬ

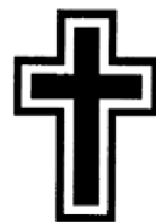
нар. 15 серпня 1912 р. на Полтавщині, Україна.

Залишені в глибокому смутку:
син – АНАТОЛІЙ з дружиною АННОЮ
дочки – ТАМАРА з мужем ЯРОСЛАВОМ
– ВАЛЕНТИНА з мужем ІВАНОМ
– ГАЛИНА ЛУЗАК
11 внуків, 27 правнуків, 1 праправнук.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖБИ відбулися у вівторок, 30 березня 2010 р. в церкві Покрови Пресвятої Богородиці у Філядельфії, Па., отець Володимир Ханас, настоятель.

Тіло похоронено на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй пам'ять!

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 11 березня 2010 р.упокоївся в Бозі на 91-му році життя наш найдорожчий ТАТО, ВУЙКО і ДІДО

СВ . П.

СТЕФАН ШИЛКЕВИЧ

Нар. 27 липня 1918 р. в селі Туринки, Тернопільської обл. в Україні.

Покійний був секретарем 116 відділу УНС, учителем народної школи в Трентоні. Дякував в церкві та був членом хору св. Йосафата в Трентоні, де він був багаторічним „св. Миколаєм" на різдвяних виступах. Співав оперові арії та українські народні пісні і твори на академіях.

ПАНАХИДА відбулася 16 березня 2010 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулия 16 березня в церкві св. Йосафата, а відтак на цвинтарі св. Марії ч. 3 в Трентоні, Н. Дж.

Залишилися у глибокому смутку:
доньки – ТОСЯ
– НАТАЛКА
племінник – ЮРІЙ ТУРЧИН
внук – МИХАЙЛО
ближча і дальша родина в США й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Пожертви можна складати за особистим бажанням на добродійні цілі.